

Prenumerata miesięczna:

Bez odnośnika
Z odnośnikiem
Z przes. poczt. 4.
Zafranc. . . . 8.—Cena numeru
20 groszyAdres Redakcji:
ul. Wielopole L. 1.
Telefon Nr 3542 i 4430.Adres Admin. stracji:
ul. Wielopole L. 1.
Telefon Nr 1572, 3542 i 4430.

Nr. rachunku PKO. 408.407.

Drukarnia Literacka w Krakowie

KRAKÓW

P. T.

Biblioteka Jagiellońska

wychodzi codziennie o godzinie 2 po południu

Ceny ogłoszeń

za 1 wiersz milimetrów

Zwykłe 15gr
Nadesłane . . . 35 .
Po kronice . . . 45 .
Na 1-zej stronie 50 .
Drobne od słowa 7 .Układ tabelaryczny
o 50% droższy.

Zalacznik według umowy

Wyłączne zastępowanie
na zachodnią Europę

M. DUKES, Następcy

WIENIEN - Wolfele 16

Pierwszy akt przedwyborczy.

Kraków, 19 grudnia.

Czynności polityczne, związane z wstępnym stadium kampanii wyborczej są także i w Krakowie w pełnym toku. Działające na gruncie tutejszym stronnictwa weszły w tok energicznych, jakkolwiek jeszcze poufnych przygotowań. Jak słysząc, większość ich ma już listy przygotowane, chociaż jeszcze nie ustalone. Pierwszy objaw publiczny rozpoczętej batalii politycznej stanowi opublikowany onegdaj komunikat z narady, jaka z inicjatywy p. prezydenta miasta Rollego odbyła się w sobotę w sali konferencyjnej Magistratu krakowskiego. Zebrali się tam w liczbie około dwudziestu przedstawiciele demokracji, krakowskiego stronnictwa konserwatywnego, naprawy i partii pracy, którzy po przeprowadzonej dyskusji uchwaliли zgodzie uznać się za komitet obywatelski z prawem kooptacji dla ułożenia i wystawienia listy kandydatów i wzięcia czynnego udziału w kampanii wyborczej.

W ten sposób dokonany został pierwszy krok na drodze ku skonsolidowaniu i politycznemu zorganizowaniu centrowych żywiołów politycznych, wypełniających przestrzeń między P. P. S. a prawicowemu ugrupowaniu demokracji chrześcijańskiej z narodową z jednej strony a nacjonalizmem żydowskim z drugiej. Przestrzeń ta jest stosunkowo bardzo wielką. Zajmują ją przede wszystkim dwa najstarsze w Małopolsce stronnictwa polityczne — krakowskich demokratów i konserwatystów, dzielące się tradycją przeszło półwiekową intensywnego i płodnego w rezultaty dodatnie dla kraju i społeczeństwa życia politycznego. Obok obu tych starych i szanownych organizacji politycznych, reprezentujących maksimum tradycji i doświadczenia politycznego na naszym gruncie, nowe czasy i nowe stosunki wytworzyły szereg nowych większych i mniejszych organizacji politycznych, z których najsilniejsze idee, najofiarniej prowadzone, najwięcej też na przyszłość rokujące, zbliżyły się

w ostatnich czasach do tamtych dwóch najstarszych, spełniając w ten sposób ten doniosły warunek powodzenia i skuteczności wszelkiej akcji politycznej, którym jest jej ciągłość.

Konserwatyści krakowscy i demokracja przez długie dziesiątki lat stanowili nierozdzielny parę przeciwników politycznych. Klócili się ze sobą zawzięcie, bojowali zaciekłe, gdy jedno mówiło „strzyżone“, drugie z tym większym uporem powtarzało „golone“, ale ostatecznie była to tylko forma ścisłej, historycznie koniecznej symbiozy politycznej obozów należących w gruncie rzeczy do tego samego kręgu pojęć kierujących, wyrosłych z tego samego podłoża danej epoki dziejowej. W polityce można maszerować w jednym szeregu równie dobrze trzymając się za czuby jak za ręce. Demokracja i konserwatyści krakowscy przez długie lata przekładali ten pierwszy sposób nad drugi. Ale kiedy zmieniły się czasy, kiedy dzięki ich nieuchronnej ewolucji demokracja zwyciężyła, oba stare stronnictwa nie przestając istnieć, nie tracąc nic ze swojej indywidualności politycznej, przeszły do tej drugiej formy wspólnoty — wzięły się mianowicie za ręce. Już od pierwszych wyborów na podstawie powszechnego głosowania do parlamentu wiedeńskiego zaczęła się ta nowa forma porozumienia i współdziałania. Już wówczas bowiem konserwatyści w należytem zrozumieniu zmienionych warunków nie postawili w Krakowie swoich kandydatów, oddając swoje poparcie demokratycznemu. Od tego czasu współdziałanie to jest tem bardziej trwałe i pewne, że nie wyrozumowane, nie narzucone przez przywódców w jakichś ich misternych taktycznych rachubach, ale wynikające z logiczną koniecznością ze zmienionych warunków życia politycznego. Konserwatyści krakowscy przyjęli za swoje i zasymilowali demokratyczne zasady polityki — powszechność i równość prawa politycznego, demokraci natomiast adoptowali metody krytyczny

politycznego, cechujące oddawna konserwatystów krakowskich. W warunkach dotychczasowych Polski odrodzonej przybył jeszcze trzeci czynnik porozumienia i konsolidacji obu stronnictw, kto wie czy nie najsilniejszy. Oto obie stare te partie zostały zepchnięte z areny działalności parlamentarnej przez tę polityczną wędrówkę ludów, która rozpoczęła się u nas w nowych warunkach i teraz — jeżeli różne objawy nie mylą — ma się ku końcowi. Najpierw konserwatyści, za nimi zaś w ciągu jednej kadencji sejmowej także i demokraci jako tacy zniknęli z horyzontu czynnej i odpowiedzialnej polityki parlamentarnej, zapadli w znany z biologii stan „anabiozy“, t. j. ten stan, w którym drzewa znajdujące się podczas zimy — one żyją, jakkolwiek procesy życiowe zostały w nich wstrzymane.

Tajemnica tej żywotności obu starych stronnictw krakowskich jest bardzo prosta. Jest to bowiem tajemnica znaczenia i funkcji inteligencji wyższej na wsi i stanu średniego po miastach. Ponieważ dotychczasowy bieg wypadków w Polsce nie dawał pola do działania ani dla jednej ani dla drugiego, reprezentujące je oba stronnictwa przeszły niejako do rezerwy. Dzisiaj, kiedy warunki zmieniają się w kierunku przywrócenia tym czynnikom ich dawnej roli, obecnie nie mniej niż dawniej niezbędnej, wracają one zgodnie na pozycje, przeznaczone dla nich przez samą naturę życia politycznego.

Obok tych dwóch starych stronnictw stają dwa wyżej wymienione młode. — Zarówno Stronnictwo Naprawy jak Partia Pracy są produktami procesów politycznych, które odbyły się w naszym społeczeństwie w czasie wojny i w pierwszych latach niepodległości. Oba te stronnictwa skupiają w sobie przede wszystkim młoda, politycznie aktywną inteligencję, która przeszła przez wojenny okres Legionów i walki o niepodległość pod wodzą marszałka Piłsudskiego, w następnych zaś latach odzyskanej już niepodległości wyrabiała się i hartowała politycznie w atmosferze tych walk politycznych, które wypełniały cały pierwszy okres naszej nowej historii — okres nacechowany tak

wybitnie szkodliwym przerostem partyjniactwa.

To łatwe odszukanie się starych i młodych nie jest przypadkiem. Wynika ono z logiki rozwoju historycznego zarówno jak z natury tych elementów czynnych, które działały i działają pobudzając i kierując, w obu starych partiach zarówno jak w obu bratnich ich młodych. Dzisiejsze partie pracy i naprawy nie są w socjologicznej swej istocie niczem innym jak tylko ta sama idealistycznie nastrojona i idealistycznie myśląca młoda inteligencja polska, która przed pół wiekiem i wcześniej w ówczesnych warunkach dawała główne impulsy dla rozbudzenia demokracji, wnosila czynnik rozumu i oświecenia politycznego w szeregi stanowch konserwatystów ówczesnych, zdobywając je całą plejadą pierwszorzędnych, dzisiaj już bezsporną własność ogółu narodowego stanowiących statystów.

Jest to więc ten sam proces torowania sobie drogi do życia i roli politycznej przez idealistyczną i politycznie wrażliwą i aktywną inteligencję polską, który w epoce popowstaniowej w zmienionych warunkach politycznych ówczesnej Galicji wytworzył dwie współrzędne formy — konserwatywną oświeconego i demokracji krakowskiej, dzisiaj zaś wioda się w nowe formy, układające się obok tamtych starych i przeznaczonych do objęcia po nich całego ich spadku politycznego. Niebawem, kiedy przedwojenne pokolenie polityków demokratycznych i konserwatywnych zejdzie ostatecznie z pola, wszystkie te podziały utracą rację bytu, a dzisiejsi młodzi ujrzą się z kolei im pod dziwnym położeniu, że z kolei im pod boki wyrosnie coś nowego i dziwnego, w czym oni znowu po bliższym przyjrzeniu się rozpoznają nie bez trudności i oporu swoich naturalnych dziedziców i następców.

W obecnej kampanii wyborczej inteligencja polityczna w Krakowie we wszystkich czterech swoich głównych formacjach, reprezentujących oba jej współżyjące ze sobą pokolenia występuje na arenę zgodnie w rozumnym poczuciu swojej organicznej ścisłej łączności i w należytem zrozumieniu wspólnoty celu, który inteligencji polskiej

JAN WIKTOR.

CNOTA NA UWIEZI

(Ciąg dalszy).

— Aż miłość patrzeć, żeby tak dla indycki stracić głowę. Żal mi go. Dzień w dzień chodzi, a nawet o jedzenie nie dba. Chęć podbić kobiety, zdobycia wzglądów, to każdego musi głęboko wzruszyć. Wszystko czyni bezinteresownie, bez żadnych korzyści. Oto idealna miłość, można powiedzieć pod więzieniem, bez nadziei na tak płomienną. Ach! gdyby ludzie. Ale ludzkiej — szkoda słów, tylko machnąć ręką. Prawda grzeszny to obrazek, nieobyczajny, ale ładny i głęboko do uczuć przemawiający.

Wczoraj, kiedy markizę zabierano do kurnika, rozjuszony indor rzucił się na płot, wściekły dziobem prał, bulgotał, groził, siarczystymi piurami kłął.

Sam nie ruszał się. Zapomniany pozostał na stanowisku. Obok dwie odrzucone indyczki w pokorze czekające na jedno jego władcze spojrzenie.

W miejscu pod płotem tkwił czarny cień, aby o świecie pierwszym spojrzeniem umiłowana powiała. Można powiedzieć, że przez sen wzdychał do widziadła, które za dnia było łaskotką serca, rozkoszą oczu.

Rano, kiedy markiza wychodziła z kurnika, wtedy ten mocz w mgnieniu zmieniał się, wzdychał chwałę, dumę, pychę, splendor całego świata, spręgał lśniące skrzydła i krzepkimi uderzeniami ciała ziemię. Płat nosa wy-

dużał się, z fantazją nisko zwisał niby płomienna przyłbica. Każde spojrzenie wybranej rzuciło mirbę i kadzidło na łatwo zapalne ognisko indyckiego serca tak, że kroczył w oszalałym dymie i pojeń i pragnień.

Każdy mógł sądzić, że indyczka nie zwraca uwagi na zabiegi wielbiciela i na okazywanie jej przepych. Z nadobnego oblicza nie wiele można było wyczytać. Czasem wylubliła gniewem i do ludzi skakała. Zwykle jednak stała nad rondelkiem z wodą, nad garścią jedzenia skrzywną niewinność, osowiała łagodność, zgorzkniała bezgrzeszność z bieli poczęła.

— Nawet mi jedzenie nie smakuje.

Chcąc pewnie stanąć ducha zamaskować, chodziła obojętnie naokoło drzewa i dziobała od czasu do czasu coś, czego żaden wzrok nie dostrzeże.

Kiedyniekiedy otrzaskała się, widocznie zgnębiona dusz, przeniknął dreszcz rozkosznego wspomnienia. Kiedyniekiedy trzepnęła ogonem i najsposkójniej wygładzała sobie pomierzwiłone pióra, układając je w pancerz z lśniących łusek.

Nieraz przyłaziły kureczka. Przetaczały się między jej nogami, dziobały jedzenie. Nie nie bronila. Z niezwykłą czułością do nich mówiła, wskazując ziarna:

— Działaczki! działaczki!... widzicie jakam dobra... Sama nie zjem a wam...

Ktoś westchnął z zachwytem.

— Idylla prawdziwa. Ona kłótnia, a tyle umie pokazać serdeczności. Ból zmienia i sekulnicę. Z sielskiego życia przykład.

Wszedłobyłki i wszystko wiedzący wróbel ćwierknął zjadliwie.

— Obludnica.

Zamawa w matkę przedko markizę znudziła. Wpadła w szal z niewiadomego powodu i rozpedziła przerażoną gromadkę.

Bez żadnego wyrazu patrzyła na indyka jak orał skrzydłem ziemię, zdawało się, że iskry polecą. Wtedy podrapała się w okolicę dzioba lub też skreśliła się jakby podniosła sukienki i coś obok ogona szukała. Ten zbyt śmiały ruch można było rozmacie tłumaczyć. Należy jednak szanować tajemnicę płci pięknej i nie wyciągać zbyt lekkomyślnych wniosków. Ktoś bystrzej patrząc, mógłby powiedzieć, że na zewnątrz szarość ale dusza w purpurze pragnień, w swoich kolorach tęsknot.

Kiedy bowiem indora dłużej nie było, wychylała głowę przez dziurę w płocie i rozglądała się na wszystkie strony. W razie dłuższej nieobecności znać było zgnębienie. Kiedy się ukazywał, odlatywał smutek, wypłoszony łoskotami wzburzonej krwi a zapalała się radość.

Trudn zgadnąć, o czym myślała i czego pragnęła. Nie zbyt pohopnie zdradza tajemnice ta istota małowarna, na pierwsze wejście łagodna, skromna, cicha, indykowi ducha winna. Tylko kronikarz podwórza, patrzący z boku na rozwój wypadków, wiele widział i skrytnie notował każdy ruch. Znać było, że śledziła czujnie zabiegi wędrówki, załoty i wszystkie należyte oceniała. Doszła częstość do smętnych wyników. Trudno na pewno twierdzić, jednakże na podstawie pewnych przesłanek można mówić, że jej mina niejednokrotnie była mocno zgorzkniała i zawiedzioną.

— Serce dygoce... serce bije — a on nie.

Kiedy zauważyła leb indora w ogniku, na jego szyji kłębiące się w czerwieni korale, te sześcane luny uniesień miłosnych, wtedy markiza zaraz okazywała większe ożywienie i niecierpliwość, a przez dziób przepływały wielce obiecujące półśmieszki.

— Nogi przywiązane, ale dusza do ciebie rwie się.

Dreptała w miejscu małymi kroczkami.

— Płot — e — co mu tam taki płot. Ino śmignie i już tu — niezachwianie wierzyła w jego moc skoku.

Istotnie brał ogromny rozpęd, pomyślałby ktoś, że idzie na podbój całego świata.

A tu — ech — szkoda mówić.

I zaklęta biedaczka srodze rozczarowana.

— Kpinki sobie robi...

Spojrzała na płot i wykrzykiwała dziób z pewnym lekceważeniem.

— Cóż to za przeszko! Jedno furgnięcie a ten niedorajda ani nie spróbuje... Strasznie ciekawo jego piór? Głupi. Szkoda czasu

Rzeczywiście tyle ognia daremnie, tyle puści, nadyman, tyle wzburzonej krwi i poci?

Wróble aż się ze śmiechu pokładały na gałęziach i ćwierkały coraz głośniej.

— Nie tak indyk pali się, jak się na piórkach maluje. Niepołt safaundul!

Indyczka musiała przyznać słusność z bolem w sercu. Zła, oburzona na cały ród samczy, laziła na przestrzeni jaką jej bezlitosny sznurek wyznaczył.

Mimo zgnębienia i gniewu od czasu do czasu na pociechę zerknęła.

(Ciąg dalszy nastąpi).

przyswiecał zawsze. A tak jak celem tym było dawniej dążenie do własnego państwa, tak dzisiaj musi być dobro tego odzyskanego państwa przedewszystkiem.

Komunikat wydany o przebiegu tego posiedzenia brzmi następująco:

„W sobotę o godz. 12 w południe zebrało się na Ratuszu krakowskim grono obywateli miasta Krakowa, reprezentujących różne koła gospodarcze, społeczne i polityczne, aby w związku z nadchodzącymi wyborami do ciała ustawodawczego ustalić wspólną podstawę działania dla tych szerokich rzesz mieszkańców Krakowa, które pragną piąć się do góry pod hasłem reraicia twórczych wysiłków rządu Marszałka Piłsudskiego i w działaniu swem uwzględnić przedewszystkiem postulaty gospodarze podniesienia miasta i kraju.

W zebraniu tem, któremu przewodniczył prezydent miasta inż. Karel Rolfe, wzięli udział wiceprezydenci m. Krakowa pp. dr Witold Ostrowski, dr Ludwik Schneider, inż. Jó-

zef Sare i dr Piotr Wielgus, tudzież pp. red. dr Antoni Baenpre, inż. Czapiński, red. Marjan Dąbrowski, inż. Franciszek Drobnik dr Tadeusz Dyboski, prof. U. J. dr Stanisław Estreicher, prof. Adam Matuszek, wiceprezydent Izby handlowej inż. Jan Peroś, prof. Bolesław Pochmarski, dr Prostał, red. dr Ludwik Rubel, red. Konstanty Srokowski, red. Ludwik Strejek i rejent dr Tadeusz Starzewski. Kilku zaproszonych obywateli usprawiedliwiło swą nieobecność.

Po dłuższej dyskusji, w której zabierało głos szereg mówców, stwierdzono całkowitą zgodność poglądów na konieczność wspólnej akcji wyborczej, która ze względu na ujawniający się nastrój szerokich rzesz obywateli miasta Krakowa, rokuje jak najpełniejszy sukces.

Zebrani uznali się za komitet organizacyjny, tworzący się ugrupowania wyborczego (z prawem kooperacji) i wyłonił z pośród siebie komisję programową dla ustalenia nazwy i deklaracji ideowej ugrupowania, tudzież komisję-matkę dla ustalenia składu personalnego jego władz.

Z ruchu wyborczego.

Wedle informacji z Warszawy, rząd zabierze we właściwej chwili głos w sprawie wyborów i określi swój stosunek zarówno do samej sprawy jak i do wszystkich obecnie poruszanych kwestii. Jest bardzo możliwym, że enuncjacja ta będzie miała charakter publicznego i oficjalnego wypowiedzenia się jedynie Marsz. Piłsudskiego, a nie całego rządu.

Ks. kardynał Kakowski upoważnił wydział wykonawczy komitetu zachowawców w osobach ks. Radziwiłła, prof. Żółtowskiego oraz pp. Wielowieyskiego i Piaseckiego do oświadczenia, że episkopat polski, wydając swój list pasterski, dałki był od myśli zachęcania katolików do walki z rządem Marsz. Piłsudskiego. Ks. kardynał stwierdza w końcu, że wykorzystywanie listu biskupów dla celów partyjnych jest zjawiskiem gorszącym. Oświadczenie ks. kardynała jest przypieczętowaniem zupełnej klęski zakusów nar.-demokracji.

W przeciwstawieniu do Chrześcijańskiego Narodowego Zjednoczenia Pracy, które jak wiadomo łączy w jednolity blok wyborczy szereg partij politycznych i organizacji gospodarczych stojących na gruncie ideologii marszałka Piłsudskiego i popierający obecny rząd, powstał Śaski Katolicki Blok Ludowy z inicjatywy Ch. D.

Zebranie organizacyjne tego bloku odbyło się w niedzielę i po referacie p. Korfanteo o sytuacji politycznej i obszernej dyskusji postanowił założyć zespół organizacyjny, który jak twierdzi przystępuje do akcji wyborczej w myśl orędzia księży biskupów.

Tak więc na Śląsku obóz polski pójdzie do wyborów zwartym frontem, poza którym pozostanie tylko Ch. D. i P. P. S., która wystąpi łącznie ze socjalistami niemieckimi. Organ Ch. D. „Polonia” zamieścił wczoraj odezwę wyborczą p. Korfanteo, w której widoczne są nawet tendencje separatystyczne i

ataki na Polaków z innych dzielnic.

Jak się zdaje Ukraińcom nie uda się stworzenie jednolitego frontu, o co tak zabiegają nacjonaliści z Unda.

Organ tej partii „Dilo” w artykule wstępnym skarży się, iż w momencie, gdy w obozie polskim dokonuje się w przyspieszonym tempie proces konsolidacji politycznej, w obozie ruskim każdy dzień przynosi zjawisko wprost odwrotne. Jak grzyby po deszczu powstają nowe partie ukraińskie, w miejsce obozu Narodowej Jedności. I tak powstała ostatnio lewica radykalna pod przewodnictwem Tryłowskiego, zwracająca się ostrzeżem zarówno przeciw socjalistom jak i undowcom.

W dalszym ciągu artykułu pokpiwa sobie „Dilo” z twórcy tej nowej partii, nazywając go starym i naiwnym rewolucjonistą, wysługującym się obecnym czynnikiem, oraz wzywa żywoły skupiające się wokół sztandaru Unda do jaknajostrożniejszego przeciwstawienia się akcji Tryłowskiego.

„Nowy Czas” stwierdza, że w okresie wyborczym zaznaczyły się w ukraińskim obozie dwie zasadnicze różne partie: „Narodowa”, która reprezentuje Unda i międzynarodowa, do której „Nowy Czas” zalicza komunistów, Selsob, ukraińską partię pracy i radykalną lewicę, założoną ostatnio przez Cyryla Tryłowskiego.

Samodzielna lista Centr. żydowskiego komitetu kupiectwa.

Warszawa, 18 grudnia. (A). Centralny żydowski komitet kupiectwa w Warszawie, uchwalił w sobotę późnym wieczorem wystawić samodzielną listę wyborczą przy wyborach do Sejmu i Senatu, wobec tego, że utworzenie żydowskiego jednolitego bloku stało się niemożliwe.

Ogólno-polski Zjazd młodzieży demokratycznej w Warszawie.

Warszawa, 19 grudnia.

W dniu 18 i 19 bm. odbyło się w Warszawie pierwszy ogólnopolski Zjazd Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej. Zjazd ten jest wyrazem dążeń wszystkich żywiołów demokratycznych, istniejących na terenie młodego pokolenia akademickiego.

Związek Polskiej Młodzieży Demokratycznej, wierny hasłom Wodza Narodu, marszałka Józefa Piłsudskiego, w kierunku wyteżenia wszystkich sił państwowo-twórczych, powstał w roku zeszłym z połączenia trzech pokrewnych organizacji akademickich. Zadaniem Związku jest kształcenie nowego typu Polaka, wolnego obywatela — demokracji, zdolnego do podjęcia wielkich zadań państwowych, jakie na młodem pokoleniu Polski ciąży.

Uroczyste otwarcie zjazdu odbyło się w dniu 18 bm. o godz. 11 w południe w kamienicy Książąt Mazowieckich.

Wielki napływ delegatów z prowincji świadczy o zainteresowaniu młodzieży hasłami, głoszonymi przez tych, którzy w myśl wskazań swego Wodza, marszałka Józefa Piłsudskiego dążą do konsolidowania społeczeństwa.

Uroczyste otwarcie zjazdu nastąpiło w niedzielę o godz. 11 przedpoł. w kamienicy ks. Mazowieckich. Na zjazd przybyło około 60 delegatów. Otworzył zjazd i zagaił obrady prezes komitetu wykonawczego p. Janusz Rakowski, a w imieniu uniwersytetu warszawskie-

go powitał zjazd, wygłaszając dłuższe przemówienie prorektor Hryniewicz. Z kolei witał zjazd, podkreślając radość z powodu konsolidacji wszystkich czynników demokratycznych na terenie akademickim, przedstawiciele Zk. Strzeleckiego, młodzieży zjednoczonej, oraz młodzieży radykalnej z Krakowa. Poza tem przemówił gen. Babiański, a w imieniu senatorów związku p. senator Bochenek. Następnie wygłoszone zostały sprawozdania wydziału wykonawczego zw. pol. młodzieży demokr., poczem dłuższy referat p. t. „Zadania młodzieży akademickiej” wygłosił p. Zagórski. W końcu uchwalił zjazd wysłać depeche do Prezydenta Rzplitej marszałka Piłsudskiego i ministra Dobruckiego. Po odśpiewaniu 1-ej Brygady posiedzenie zamknięto. Dzisiaj obrady komisji, dwa posiedzenia plenarne oraz zamknięcie zjazdu.

Demokratyczny komitet wyborczy kobiet polskich.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 18 grudnia. (A). W Warszawie ukonstytuował się demokratyczny komitet wyborczy kobiet polskich. Przewodnictwo komitetu objęła żona min. Moraczewskiego. Do prezydium weszły m. in. panie: dr Daszyńska-Golińska, Bnjak-Bogucka, dr Dłuska, jenerałowa Konarzewska i t. d.

Wyrok Trybunału haskiego w sprawie Chertzowa.

Otrzymałmy z Warszawy następującą wiadomość, która nadeszła z Berlina:

Jak donosi prasa tutejsza z Hagi, stały międzynarodowy trybunał w Hadze wydał orzeczenie, iż rząd polski nie miał prawa domagać się w drodze cywilno-prawnej anulowania wpisu prawa własności spółki „Oberschleische Stick-Loftwerke”, jako właścicieli fa-

Amerykański projekt paktu pokojowego

Paryż, 19 grudnia (PAT). „N. Y. Herald” donosi z Waszyngtonu, że ambasador francuski Claudel odbył konferencję z senatorem Borahem co do istniejących planów zawarcia paktu francusko amerykańskiego, wykluczającego wojny między temi państwami. Po skończonej konferencji Borah oświadczył, iż odniósł wrażenie, że rząd francuski pragnie

ić jaknajdalej na rękę propozycjom amerykańskim.

(Telegram iskrowy N. Reformy).

Paryż, 19 grudnia. Jak donoszą z Nowego Jorku, Kellog wręczył francuskiemu ambasadorowi, celem przesłania do Paryża, amerykański projekt paktu pokojowego

bryki w Chorzowie. Wpis ten wyrok haski uznaje za prawomocny i dla obu stron obowiązujący.

Polska Agencja Telegraficzna nie dała w tej sprawie dotąd żadnej wiadomości, a te dzienniki berlińskie, które otrzymałyśmy dzisiaj, jak „Berliner Tageblatt”, nie zawierały jej również. Mimo to podajemy wiadomość warszawską z obowiązku dziennikarskiego, wstrzymując się od wszelkich komentarzy. (U. R.).

Posel fiński opuszcza Warszawę

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 19 grudnia. W najbliższych dniach dotychczasowy poseł Finlandii w Warszawie Prokopę wręczy Prezydentowi Rzeczypospolitej swoje listy odwoławcze z tego powodu, że wszedł on do nowego gabinetu fińskiego jako minister spraw zagranicznych.

W styczniu rozpocznie się proces „Białoruskiej Hromady”.

Warszawa, (AW). Śledztwa w sprawie komunizacji Białoruskiej Hromady, prowadzone przez sędziego Witulskiego zostało już ukończono. Proces rozpocznie się około 10-go stycznia w sądzie okręgowym.

Dokonane w ciągu ostatnich miesięcy areztowania na Wileńszczyźnie pozostają w związku z wynikami śledztwa w sprawie Hromady. Akt oskarżenia ma być w najbliższych dniach doręczony wszystkim oskarżonym z byłymi posłami stronnictwa na czele.

Pożar w gmachu Państwowych Zakładów Graficznych.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 19 grudnia. Dziś rano wybuchł w gmachu Państwowych Zakładów Graficznych pożar, który poczynił tylko nieznaczne szkody, a to dzięki energicznej akcji ratunkowej, która przeszkodziła rozszerzeniu się niebezpieczeństwa na cały gmach.

Stresemann poraz drugi nie chciał się widzieć z Waldemarasem.

Berlin, 18 grudnia (PAT). „Preussische Kreuzzeitg.” zwraca uwagę na to, że premier litewski Waldemaras po powrocie swym z Genewy nie zatrzymał się wbrew powszechnej zapowiedzi w Berlinie, lecz udał się bezpośrednio w dalszą drogę. Dziennik podkreśla, że pomimo zapowiedzianej rozmowy między ministrem Stresemannem a Waldemarasem co do różnych bieżących kwestij politycznych, w szczególności także co do dalszego prowadzenia rokowań handlowych litewsko-niemieckich p. Stresemann w ostatniej chwili wyjechał do Królewca. Dziennik stwierdza, że w kolach politycznych Berlina fakt ten wywołał poważne wrażenie i że kółka te mówią otwarcie, że minister Stresemann uniknął powtórnie w ten sposób spotkania z Waldemarasem. Dziennik wyraża niezadowolenie z tego powodu i obawę, czy czasem unikanie spotkania z Waldemarasem nie jest spowodowane chęcią nienaradzenia się Polsce.

Kongres komunistyczny zatwierdził wykluczenie z partii przywódców opozycji.

Moskwa, 19 grudnia. (PAT-Radjo) W dniu wczorajszym 15-ty kongres partii komunistycznej poczynił uchwałę w sprawie wykluczenia opozycjonistów z partii. Z odnośnej rezolucji wynika, że opozycja — jak to wykazały obrady kongresu — rozbiła się na dwie partie. Pierwsza z nich, na czele której stał Rakowski, Turałow i Radok, nie chce odstąpić od swojego programu opozycyjnego pod żadnym warunkiem. Druga frakcja, której reprezentantami są Kamieniew i Jewdokimow, gotowa byłaby zrzec się propagandy swych zapatrywań, nie chce jednak zobowiązywać się do obrony oficjalnego stanowiska partii. Obie te partie złożyły w duchu swoich programów memorjały, które kongres odrzucił, przyjmując natomiast rezolucję, żądającą wykluczenia opozycjonistów. Wykluczeni zostali następujący przywódcy opozycji: Bakiew, Kamieniew, Jewdokimow, Łazarowicz, Muralow, Jitalow, Radok, Rakowski, Sacharow, Smilga, Smirnow i Sapranow, oraz inni, w ilości 75 osób.

Wielka afery fałszerska w Konstancynopolu.

Ateny, (PAT). Z Konstancynopola donoszą o aresztowaniu wielkiej szajki fałszerszy banknotów. Ilość fałszowanych banknotów ma być bardzo wielka. Niektóre kółka w Konstancynopolu sądzą, że istnieje związek między tą aferą a aferą fałszowania banknotów fran-

cuskich w Bndapescie. Pewni sprawcy afery węgierskiej bawili swego czasu przez dłuższy czas w Konstancynopolu, a Meszaros znajduje się tam jeszcze.

Śnieg na Rivierze.

Paryż, 19 grudnia. (PAT-Radjo) Silne mrozy, panujące w całej Francji, pociągnęły za sobą liczne ofiary. Temperatura spadła we wschodnich częściach kraju do 17 stopni poniżej zera, a w Wogezech nawet poniżej 27 stopni.

Mrozy panują również na południu. Na Rivierze spadł śnieg tak obfity, że powłoka tego w Cannes doszła do 30 cm. grubości.

Związek Izb przemysłowo-handlowych przeciw ograniczeniom paszportowym.

Z inicjatywy krakowskiej Izby handlowej wysłał Związek Izb przemysłowo-handlowych Rzeczypospolitej Polskiej do ministerstw skarbu, handlu oraz spraw wewnętrznych obszerny memoriał w sprawie dotychczasowych ograniczeń paszportowych, tamujących w wysokiej mierze prawidłowy rozwój naszego życia gospodarczego.

„Skoro obecnie możliwy jest — naprowadza memoriał — swobodny wywóz pieniędzy zagranicę, odpada tem samem potrzeba ograniczeń i utrudnień paszportowych, wprowadzonych przedewszystkiem dla ochrony złotego. Ponadto obecne ustosunkowanie się kosztów utrzymania u nas w kraju do kosztów utrzymania zagranicą jest tego rodzaju, że wyjazd zagranicę dla obywateli polskich ze względów walutowych nie jest tak korzystny jak to miało miejsce przed kilkoma laty”.

„Nie od rzeczy będzie nadmienić — argumentuje dalej memoriał — że tak wysokie opłaty paszportowe jak w Polsce nie są pobierane w żadnym państwie z wyjątkiem Rosji. Ponadto w państwach zachodnio-europejskich wogóle nie obowiązują już przymusy paszportowy, a obecnie Austria i Czechosłowacja zapowiadają zupełną wolność komunikacyjną w ruchu wzajemnym, a od przyszłego roku także Czechosłowacja i Niemcy”.

W myśl wywodów memoriału Związek Izb przemysłowo-handlowych, po zniesieniu ograniczeń paszportowych należy oczekiwać wzmożenia się eksportu, znacznego wzrostu przyjazdu obcych do Polski, a przy racjonalizacji produkcji i modernizacji naszych zakładów przemysłowych, dzięki oczekiwanemu napływowi kapitałów zagranicznych, przemysłowcy nasi będą mogli stać w żywym kontakcie z zagranicą.

Dział giełdowy.

Kraków, 19 grudnia.

AKCJE SŁABIEJ, DOLAR BEZ ZMIANY.

Dziś w obrotach prywatnych do chwili rozpoczęcia oficjalnego zebrania, panowała na rynku efektywna tendencja słabsza przy chęci do oddawania towaru. Zainteresowanie słabe, obroty niewielkie. Kurs kształtowały się następująco, raczej w towarze: Bank Polski 153—153 1/2, Tohan 13.5—13.75, Górka 81, Siersza gór. 13.60—14 (mocniej), Azot 1.55—1.56, Elektrownia 56.5, Chybie 5.90, Jaworzno 22.75.

Na rynku walutowym tendencja utrzymana. Zainteresowanie nieco większe, pokryte dostateczną podażą. Nastrój spokojny. W Krakowie dolar 8.88—8.88 1/2, czeki bank. 8.90 1/4—8.90 3/4, w Warszawie got. 8.87 3/4—8.88 1/4, czeki 8.90—8.90 4/5, we Lwowie dol. 8.88—8.88 1/4, czeki 8.90 1/4—8.90 3/4, w Katowicach dol. 8.88—8.88 1/2, czeki 8.90—8.90 1/2. Na wszystkich giełdach nastrój spokojny. Bank Polski bez zmiany.

Warszawa, 19 grudnia. (PAT) Akcje Bank handl. warsz. 123. Bank Polski 154. 153.50. 154. Bank Zw. Sp. Zarob. 87. Cukier 77.60. Firley 55. Węgiel 106. 106.25. 106. Nobel 91. Lilpop 38.75. 39. Modrzejew 8.80. Ostrowiec 85. 84. Parowoz 0.35. Pocisk 2.50 2.60. Orłwin 12. Starachowice 62. 60.50. Żyrardów 16.25. Zawiercie 33. Borkowscy 3.60. 3.65. Haberbusch 161. Spirytus 35. Żegluga 0.33. Dolarówka 61.25. 63.50. 5 proc. konwersy na 66.25. 10 proc. kolejowa 102. 103.25. 5 proc. konwersy na kolej. 61.50. 8 proc. listy zastawne Banku Gospodarstwa Kraj. 92. 93.

Wiedeń, 19 grudnia. Rynek był początkowo dość spokojny i wstrzemięźliwy, m. i. na skutek wiadomości o rezerwowaniu usposobieniu przedgieldzia w Berlinie. Słabość kursów początkowo nie ujawniła się, kursa kształtowały się nierównomiernie. Rynek z powodu ilizających się świąt był spokojny i bez zainteresowania.

Zurych, 19 grudnia. (PAT) Paryż 20.38.5. Londyn 25. Nowy Jork 51.78.5. Belgia 72.45. Berlin 123.73.5. Wiedeń 73.10. Praga 15.34. Warszawa 58.10.

Odroczenie stabilizacji urzędników prowizorycznych do marca?

Warszawa, (AW). Zapowiedziana na dzień 31 grudnia r. b. stabilizacja urzędników prowizorycznych ma być odroczone do marca 1928 r. Związek urzędniczy czyni mimo to usilne starania, aby stabilizacja urzędników przeprowadzoną była najpóźniej do dnia 31 stycznia 1928 r.

Listy z kraju.

(Korespondencja „N. Reformy“.)

Tarnów, 17 grudnia.

Z ruchu wyborczego. Sensacyjne rozprawy sądowe. W sprawie stypendjum im. Stanisława Wyspiańskiego.

Ruch wyborczy w Tarnowskim zaczyna się powoli ożywiać. Kandydaci na posłów już od dawna agituja za sobą na zgromadzeniach ze zmiennym szczęściem. Urzędowo zmontowano dopiero okręgową Komisję wyborczą, do której weszli: z Iona Rady miejskiej: burm. Dr. Kryplewski i Dr. Z. Silbiger jako członkowie i prof. Wojciechowski oraz r. Herman jako ich zastępcy.

Przy tej sposobności zaznaczamy, że nie wszyscy byli posłowie sięgną po mandat. Jednym z tych, którzy bezwarunkowo kandydować nie będą, jest poseł Dubiel.

Przed Trybunałem sądu przysięgłych odbyła się sensacyjna rozprawa przeciw Adamowi Pietrasowi, cieśli z Tarnowa, o zbrodnię morderstwa, popełnioną na osobie majstra ciesielskiego Józefa Lakomy z Rzędzina. Rozprawie przewodniczył s. s. o. Dr. Sklarzewicz, wotowali s. s. o. Jek i s. s. o. Jachna, oskarżał ppok. Garbaczynski, bronił adw. Dr. Menderer i Nencyzko. Według aktu oskarżenia Pietras zabił siekierą Lakomę dlatego, że ten jako majster ciesielski wypowiedział mu robotę. Sprawa w swoim czasie, jak to donieśliśmy, była głośną w Tarnowie. Po przeprowadzonej rozprawie sędziowie przysięgli zaprzeczyli pytanie w kierunku morderstwa, a potwierdzili pytanie w kierunku zabójstwa, wobec czego Trybunał skazał Pietrasa na dwa lata ciężkiego więzienia.

Inna rozprawa, posiadająca w sobie dużo sensacyjności, toczyła się przed sądem okręgowym jako Trybunałem orzekającym przeciw Władysławowi Warzechcie o zbrodnię zabójstwa, dokonaną na swym bracie Tomaszku Witku, oraz przeciw Eleonorze Witkowej o współwinę w zbrodni. Według aktu oskarżenia Warzecha ze swą kochanką Filipówną sprowadził się do Tomasza Witka, u którego zamieszkał również brat jego Jan z żoną Eleonorą. Denat sublokatorom wypowiedział mieszkanie; w czasie wyprowadzania się przysięgło do słownej i czynnej wymiany słów, w czasie której Warzecha, rozwścieczony z powodu wypowiedzenia mu mieszkania, oraz podniecony przez Jana Witka, uderzył nożem Tomasza Witka tak nieszczęśliwie, że ten w kilkanaście godzin umarł. Ze względu na pożyte śp. Witka z żoną, oraz z resztą rodziny sprawa miała charakter niezwykle przykryj sensacji. Po przeprowadzonej rozprawie Trybunał, przy uwzględnieniu okoliczności łagodzących, zasądził Warzechę na dwa lata ciężkiego więzienia, Witkową zaś uwolnił. Rozprawie przewodniczył s. s. o. Jek, wotowali s. s. o. Siedlecki i s. s. o. Dr. Sklarzewicz, oskarżał prok. Dr. Kozub, bronił adw. Dr. Menderer i adw. Dr. Zaremba. Rozprawa budziła zrozumiałą sensację.

Pod przewodnictwem burm. Dr. Kryplewskiego odbyło się posiedzenie komitetu Wyspiańskiego. Aby godnie uczcić 20-letnią rocznicę śmierci autora „Wesela“, zebrani postanowili ufundować stypendjum m. Tarnowa imien. Stanisława Wyspiańskiego. Celem zebrania funduszy na cel powyższy, ma być urządzony „Żywy dziennik“, oraz odegrane „Wesele“.

Uroczysty poranek ku czci gen. Bema.

Wczoraj w południe w sali Starego Teatru odbył się uroczysty poranek ku czci gen. Józefa Bema, urządzony z inicjatywy miejscowego komitetu obywatelskiego, zostającego pod protektorem wojewody krakowskiego Darowskiego, dowódcy okręgu korpusu generała Wróblewskiego i prezydenta miasta Krakowa inż. Rollego.

Na uroczystości przybył wojewoda Darowski ze starostą Stańkowskim, wiceprezydent miasta dr. Schneider z gronem wyższych urzędników magistratu, generał Wróblewski z dowódcami wszystkich gatunków broni garnizonu krakowskiego i nader licznym korpusem oficerskim, oraz wiele publiczności cywilnej. Władze szkolne reprezentował kurator dr. Kupczyński i wizytator Misky. W obchodzie wzięli również udział konsul węgierski Marchwicki, oraz członkowie Tow. polsko-węgierskiego, z prezesem dr. Pappee na czele.

Uroczystość rozpoczęła się odegraniem hymnu narodowego polskiego i węgierskiego przez orkiestrę symfoniczną Związku Zawodowego Muzyków Polskich, pod batutą p. **Górzyńskiego**, poczem major Otto **Laskowski** wygłosił odezwy o generale Bemie. Prelegent w nader starannie opracowanym odczyt przedstawił postać generała Bema jako wodza i osobiste go bohatera, podnosząc w szczególności rolę orężną Bema w bitwie pod Iganiami oraz w kampanii siedmiogrodzkiej. W zakończeniu swych wywodów prelegent podniósł trafną myśl, aby w Mauzoleum Bema w Tarnowie ustawić urnę z ziemią z poboju pod Iganiami i Ostrołęką. Myśl ta zostanie niewątpliwie zrealizowana przez Komitet sprowadzenia zwłok gen. Bema, należy ją jednak może uzupełnić tem, aby w Mauzoleum ustawiono także urnę z ziemią węgierską.

Rzeczowy odczyt majora Laskowskiego wysłuchany został z ogromnym zainteresowaniem i nagrodzony był szczerymi oklaskami.

Dalszą część programu wypełniły produkcje orkiestry symfonicznej oraz chóru „Echa“ pod batutą Bolesława **Wałęskiego**. Produkcje

NUMER GWIAZDKOWY „NOWEJ REFORMY“

Jedynego dziennika popołudniowego w Krakowie, ukaże się w wigilię świąt Bożego Narodzenia, w sobotę 24 grudnia b. r. w godzinach popołudniowych — jako wielki tradycyjny

NUMER ŚWIĄTECZNY

przynosząc ostatnie przedświąteczne wiadomości z kraju i ze świata. — Numer ten będzie ilustrowany, wydany będzie w znacznie zwiększonym nakładzie i objętości i rozesłany będzie najwcześniejszymi pociągami popołudniowymi na prowincję, dokąd dojdzie w najbliższych godzinach popołudniowych lub wieczornych. — Na numer ten zwracamy szczególną uwagę P. T. Kupeów i Przemysłowców, jako specjalnie nadający się na reklamę inseratową. — Zgłoszenia przyjmuje Admin. Nowej Reformy, Kraków, Wielopole 1. — Telef. 1198

Krakowowi grozi brak światła elektrycznego.

Z powodu nagłego obniżenia się stanu wody na Wiśle i braku opadów atmosferycznych, elektrownia miejska, której maszyny obsługiwane są wodą z Wisły, nie będzie prawdopodobnie w stanie dostarczyć prądu. Skutkiem tego w dniu dzisiejszym mieszkania prywatne mogą pozostać bez światła. Oświetlenie nlic będzie utrzymane.

Zarząd miasta czyni wszystko, co leży w siłach ludzkich, aby zarobiec brakowi prądu i utrzymać elektrownię w ruchu. Prace odby-

wają się w gorączkowym tempie, przy udziale robotników i wojska.

Częściowe wyłączenie prądu nastąpi już o godz. 1 popołudniu, a podjęcie normalnego ruchu przez elektrownię zależeć będzie od wyniku robót.

Zaznaczyć należy, że cała ilość wody, dostarczanej przez zakłady wodociągowe, nie wystarcza do utrzymania elektrowni w ruchu.

Rozbudowa sieci telefonicznej

Nowy kabel Warszawa — Kraków.

Ministerstwo poczt i telegrafów przystąpi w ciągu najbliższych miesięcy do ustawienia w Krakowie stacji prześciowej, t. zw. **wzmocniacza**, umożliwiającej porozumiewanie się na istniejących przewodach.

Ponadto w ciągu trzech lat zamierza ministerstwo przystąpić do układania kabla telefo-

nicznego na linii Warszawa—Kraków, który to kabel umożliwi i usprawni rozmowy Warszawy z Krakowem i innymi miejscowościami Małopolski Zachodniej. Niezależnie od tego w roku budżetowym 1928/29 zamierza ministerstwo wybudować osobny przewód telefoniczny między Rabką a Krakowem.

KRONIKA.

Zjazd lekarski.

Wczoraj odbyło się w Krakowie w sali Towarzystwa Lekarskiego walne zebranie Związku lekarzy państwa polskiego, przy udziale 150 delegatów, reprezentujących 5000 lekarzy, członków Związku. Na zebranie przybyli przedstawiciele władz: dr. Wróblewski, jako delegat wojewody Darowskiego, dowódca O. K. V gen. Wróblewski, prezes dyrekcji kolei inż. Barwicz, wiceprezydent miasta dr. Schneider, wiceprezes Izby skarbowej Gajewski, szef sanitarny O. K. V. plw. Korolewicz, przedstawiciele uniwersytetów i wydziałów lekarskich, prezesi krak. Izby lekarskiej i Tow. Lekarskiego i inni.

Obradom przewodniczył prof. dr. Ciechanowski.

Na wstępie wystano telegram hołdowniczy do Prezydenta Rzplitej, poczem przestąpiono do obrad. W szczególności omawiano projekt nowelizacji ustawy ministerstwa opieki społecznej o ubezpieczeniach społecznych, oraz rozpatrywano sprawę konsolidacji stanu lekarskiego. Referowali prof. Karnowski (Poznań), prof. Gieszyński (Lwów), dr. Koniewicz (Poznań), dr. Bartkiewicz (Zagłębie Dąbrowskie), dr. Śmiechowski (Warszawa) i dr. Załuska (Warszawa). Po dyskusji, uchwalono szereg wniosków, zmierzających do ulepszenia ubezpieczeń społecznych, w interesie przedewszystkiem samych ubezpieczonych. Uchwalono w szczególności konieczność wprowadzenia wolnego wyboru lekarzy w Kasach chorych w miejsce obowiązującego obecnie (z wyjątkiem Poznańskiego) systemu ambulatoryjnego.

Obrady zjazdu zakończyły się wieczorem.

Nowa godność kościelna prymasa Polski.

Z Rzymu donoszą: Podczas audjencji papież przychylił się do prośby ks. kardynała prymasa Hionda i wyznaczył mu dnia 10 bm. podczas konsystorza jako kościół tytularny — kościół Santa Maria della Pace.

Ostatnim kardynałem tego tytułu był śp. prymas Irlandji ks. kardynał O'Donnell.

Warszawa pod panowaniem mrozu.

Z Warszawy donoszą: Niezwykle silny mróz, dochodzący w niedzielę w pewnych porach dnia i bardziej odsłoniętych punktach Warszawy, do 20 stopni Cel., ścigał lodem Wisłę i sparaliżował życie stolicy. Na ulicach, po których hulał mroźny wichur pólnocny, panowały pustki. W wielu domach zamaryły rury, pozabawiając lokatorów wody i gazu. Tramwaje krążyły przepełnione. Na stację Pogotowia ratunkowego od dwóch dni zgłaszają się liczne ofiary mrozu. Skutkiem mrozu nastąpiła częściowa przerwa w międzymiastowej komunikacji telefonicznej. Ponadto uszkodzone zostało połączenie z Moskwą.

W ruchu pociągów panują od dwóch dni liczne opóźnienia. W dyrekcji lwowskiej i radomskiej nastąpiły — jak się dowiadujemy — wielkie zawieje śnieżne.

Uroczystość obchodu rocznicy bitwy pod Łowczówką.

Z Tarnowa donoszą: Staraniem Związku Legionistów odbyła się dzisiaj wielka uroczystość obchodu rocznicy bitwy pod Łowczówką. W obchodzie wzięło udział kilkaset osób, legionistów, inwalidów, strzelców, harcerzy i uczniów, należących do Wychowania Fizycznego, a między nimi radca Krupiński, pułk. Dragat i wielu innych. Biorący udział w uroczystości udali się koleją do Pleśnej, gdzie w miejscowym kościele ks. kapłan Pinda odprawił uroczystą mszę św., w czasie której podniósł kazanie wygłosił proboszcz miejscowy.

Po nabożeństwie uczestnicy podążyli na cmentarz w Łowczówku, gdzie spoczęli bohaterowie pamiętnej bitwy. Po odprawionych modłach przez ks. kapłana Pindę nastąpiły przemówienia. Major Koczwarą w przemówieniu pełnym werwy skreślił bohaterstwo padłych w boju pod Łowczówką legionistów, podkreślając znaczenie idei legionowej. Następnie przemawiali r. Wilczyński im. Rady m. Tarnowa i jeden z legionistów. Uroczystość zakończyło złożenie wieńców na grobach bohaterów i odegranie przez orkiestrę 16 pp. pieśni narodowych.

Obchód rocznicy bitwy pod Łowczówką i uczczenie bohaterów legionowych przez liczną rzeszę uczestników, miały charakter prawdziwego petyzmu.

Z pobytu prof. Zielińskiego i Kaden-Bandrowskiego w Berlinie.

Donoszą z Berlina: Wczoraj syndykat dziennikarzy polskich w Berlinie podejmował Kaden-Bandrowskiego i prof. Zielińskiego herbatką, w czasie której prof. Zielińskiemu i p. Kaden-Bandrowskiemu wręcono zostały dyplomy członków honorowych syndykatu dziennikarzy polskich w Berlinie. Również gorąco podejmowali prof. Zielińskiego profesorowie Uniwersytetu berlińskiego i członkowie Akademii umiejętności na prywatnym zebraniu.

Rautem w poselstwie polskim, wydanym przez ministra Olszowskiego i jego małżonkę zakończył się oficjalny pobyt prof. Zielińskiego i Kaden-Bandrowskiego w Berlinie. Rautem zgromadził w salonach poselstwa około 80 osób ze sfery politycznych, artystycznych i dziennikarskich Berlina.

Straszna katastrofa samochodowa.

Z Paryża donoszą: W Vevey nastąpiło zdarzenie samochodu z tramwajem. Samochód stanął w płomieniach, wskutek czego dwaj pasażerowie zginęli. Trupy ich były tak zewglone, że nie można było ustalić ich tożsamości.

MROZY. Od soboty utrzymuje się w Krakowie silny mróz, który w dniu wczorajszym doszedł do -15 C. Wczorajszy dzień był pogodny, bez silniejszych wiatrów, dopiero pod wieczór zaczął padać śnieg, przyczem wiatr tworzył chwilami zamiecie. Dziś przed południem śnieg w dalszym ciągu pada. W mieście utrzymuje się dobra sania. Na Wiśle przy brzegach utworzyła się gruba warstwa lodu.

Z różnych stron kraju nadchodzą wiadomości o silnych mrozach i miejscowych opadach śnieżnych. Na terenie Małopolski znaczniejsze śniegi, wpłynęły już ujemnie na ruch pociągów. I tak, do Krakowa nadchodzą pociągi lwowskie z jednogodzinnym spóźnieniem, pociągi z Zakopanego z półgodzinnym opóźnieniem. Ruch pociągów z zachodu i od Warszawy jest normalny.

Obecne mrozy mogą się stać zgrubniami dla ptactwa. Już dzisiaj rano na plantach przechodnie znajdowali zmarznięte wróble. Należy przypominieć dzieciom, aby opiekowały się ptaszkami i codziennie karmiły je.

PREZYDENT MIASTA WYJECHAŁ DO WARSZAWY na parę dni na posiedzenie państwowej Rady opieki społecznej w ministerstwie pracy, oraz na konferencję w sprawach gminnych z dyrekcją Banku Gospodarstwa Krajowego.

PAMIĘĆ BOHATERÓW UKRAIŃSKICH. Wczoraj odbyło się w cerkwi gr. kat. nabożeństwo żałobne za ś. p. 399 bohaterów ukraińskich, rozstrzelanych przez bolszewików w mieście Bazarze. Nabożeństwo odprawił duchowny prawosławny, ks. Siemaszko.

Następnie odbyła się akademja w Uniwersytecie Jagiellońskim. Na obchodzie tym złożono hołd poległym uczestnikom atamana Tiutuniuka w r. 1922. Po przemówieniu p. Murskiego, uczestnicy akademji odpiewali hymn ukraiński.

O POMOC DLA BEZROBOTNYCH PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH. W piątek w południe zawiła się delegacja Związku Zawodowego Pracowników umysłowych u prez. Rollego i przedłożyła mu następujące żądania: 1) Pomoc w naturze, jak ziemniaki, mąka i opał dla wszystkich bezrobotnych pracowników umysłowych, zarówno tych, co pobierają zasiłki, jako też tych, którzy z nich nie korzystają. 2) Udzielenie Związkowi sali szkolnej, lub magistrackiej, celem umożliwienia mu prowadzenia kursów dokształcających dla bezrobotnych pracowników umysłowych pod względem fachowym i zawodowym. 3) Zatrudnienie bezrobotnych przy magistrackich spisach przedwyborczych. 4) Zwolnienie magistrackiej partytacyjnej komisji doradczej przy państwowym Urzędzie pośrednictwa pracy, na której delegat Związku przedłożył wnioski tegoż w sprawie wzmożenia akcji pośrednictwa i pomocy dla bezrobotnych. Prezydent Rolle przyrzekł jak najwydatniejsze poparcie usiłowań Związku, który odnośnie kroki kontynuować będzie wobec władz wojewódzkich i szkolnych.

CHOROBY ZAKAŻNE W KRAKOWIE. W czasie od 11 do 17 b. m. stwierdzono następujące wypadki chorób zakaźnych: odry 16, czerwonki 1,

DANCING, BAR, MIRAZ

Tel. 3492. GRODZKA 42. Tel. 3492.

ZAWIADOMIENIE.

Z dniem 1 października h. r. otwarcie sezonu jeśnionego, występy pierwszorzędnych zagranicznych atrakcyj tanecznych.

W soboty, niedziele i święta five o'clock przy występie całego zespołu tanecznego. Pierwszorządny zespół jazzbandowy. — Początek o godz. 9.30 wieczorem.

ZARZĄD.

NA WIGILIJE!

Karpie, Szczupaki — Liny tłuste tuczone
sprzedaje środa, czwartek, piątek, sobota
JÓZEF DZIDEK
Plac Słowiański (Hala).

1760

tyfusy brzusznego 1, dyfterji 4, mumpsu 1, koklusu 2, szkarlatyny 5, ospy wietrznej 3, róży 3.

RUCH MIĘSNY. Na targowicę miejską wzięto od 10 do 16 b. m. 2.583 sztuk zwierząt. Za kilogram białej wagi nierogacizny płacono 2.40—3.30. Ze spędzonych na targ zwierząt sprzedano na konsumpcję miejscową 1827 sztuk, na konsumpcję zaś innych gmin kraju 113. W porównaniu z przeszłym tygodniem było 56 sztuk bydła i 140 cieląt więcej. Ceny utrzymywały się na poziomie ostatniego targu.

OSOBLIWI NARZECZONY. Do policji doniosła Pelagia Bonkowska, że narzeczony jej, Kazimierz Chmiel, z którym przyjechała do Krakowa, okradł ją z gotówki 120 zł. i kosza bielizny.

KINEMATOSKAFICZNE... WYŚCIE. Andrzejowi Kociszowi podczas wyświetlania filmu w kinie „Wania” skradł jakiś rzezimieszek portfeli z 50 złotymi.

NAGŁE ZASIAPIENIE. W ulicy Rakowickiej zasłabła nagle Hermina Reicher, która przyjechała ze Strjy. Zazwyczaj Pogotowie ratunkowe odwiezło chorą do szpitala. Powód zasłabnięcia nieznany.

— n —

Z SOKOŁA KRAKOWSKIEGO. Dowództwo szwadronu im. rotmistrza Wasowicza zawiadamia, iż osoby pragnące poświęcić się wyszkoleniu w przysposobieniu wojskowemu formacji kawalerji, zechcą się zgłosić w kancelarji dowództwa szwadronu (gmach Sokoła, ul. Wolska 28, I p.) w dniu, wtorek, czwartek i soboty o godz. 7 do 8 wieczorem.

KOLLEGIUM WYKŁADÓW NAUKOWYCH (Rynek gł. A B I. 39). Poniedziałek 19 b. m. prof. uniwers. dr. Wojciech Moles: Zabytki sztuki w Dalmacji (z obraz. świetln.); wtorek 20 b. m. dr. Emil Szinger: Kues psychologii indywidualnej według teorii dra Adlera; środa 21 b. m. prof. uniwers. dr. Witold Wilkosz: Praktyka i teoria radja. Początek o godz. 7 wieczorem.

W KLUBIE SPOŁECZNYM (Rynek gł. 32, II p.) odbędzie się we wtorek 20 b. m. o godz. 20 wieczór dyskusyjny na temat: „O państwowym myślu Krakowa”. Dyskusję zainicjuje prof. Boł. Pochmarski. Wstęp dla członków i wprowadzonych gości.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE KLUBU SPORTOWEGO „CRACOVIA” odbędzie się w dniu 20 b. m. (wtorek) o godz. 7 wieczorem w sali Towarzystwa lekarskiego przy ul. Radziwiłłowskiej 4. Porządek dzienny: tensam, jaki przedano w komunikatach klubu z 29 listopada b. r.

Z KROKWI.

PREZYDENT RZPLTEJ odbierze dziś przysięgę od nowego biskupa wrocławskiego, ks. Kryńskiego.

URLOP ŚWIĄTECZNY MARSZ. PIŁSUDSKIEGO. Prezes Rady ministrów, marszałek Piłsudski, wyjedzie w okresie świątecznym na urlop tygodniowy, który spędzi prawdopodobnie w Sulejówku w gronie rodzinnym. We wszystkich sprawach państwowych zastępować go będzie wicepremier Bartel.

LISTA AWANSÓW ŚWIĄTECZNYCH W ARMJI. „Przegląd Wicezorny” donosi, że prace nad ustaleniem wawansów oficerów posunęły się tak dalece naprzód, że prawdopodobnie lista wawansowanych generałów i pułkowników ukaże się jeszcze przed świętami, zaś listy pozostałych, mających otrzymać wawansy w okresie Nowego Roku. Wszystkie bliższe dane w sprawie awansów przed wydrukowaniem listy trzymane są w ścisłej tajemnicy. Stwierdzić jedynie można, że w każdej broni awansowanych będzie na poszczególnych stopniach 25 do 30 proc. ilości wolnych stanowisk etatowych. W związku jednak z obecnie przewidzianymi zmianami etatów, liczba awansów nie może być ściśle ustalona.

GENERALNA DYREKCJA LOTERJI PAŃSTWOWEJ urzadza co pół roku „Loterję państwową na cele dobroczynne”, z której to loterii dochód przeznaczony jest w całości na subwencje dla zakładów i towarzystw humanitarnych. Najbliższe ciągnięcie loterii tej odbędzie się dnia 22 b. m., w czasie której wylosowanych zostanie 8.300 wygranych w łącznej kwocie 188.500 zł. (najwyższa wygrana 50.000 zł.). Ze względu na charakter tej loterii, oraz na niskie ceny losów (cały los 8 zł., połówka 4 zł.), zaleca się nabywanie powyższych losów, które są do nabycia w kolekturach loterii państwowych, kancelariach i urzędach państwowych.

TRAGICZNY WYPADEK W SZKOLE PODCHORAŻYCH. Wczoraj wydanął się w Świątym w tamtejszej szkole podchorążych piechoty wstrząsający wypadek. W czasie ówczesnego uczeń szkoły, starszy szeregowiec Machowski z 4-tej kompanji szkolnej, przez nieostrożność spowodował wybuch granatu ręcznego i uległ rozszarpaniu.

OBITY PŁON OBŁAWY POLICYJNEJ W WARSZAWIE. W dniu wczorajszym władze policyjne w Warszawie przeprowadziły wielką obławę w szeregu kawiarni, restauracji i cukierń, gdzie uczęszczają szumowiny miejskie. Zatrzymano 217 osób. Rekord wzięła kawiarenka przy ul. Bonifraterskiej, gdzie zaarrestowano 81 osób. Drugie miejsce zajęła kawiarenka przy ul. Milej, gdzie zatrzymano 57 osób, trzecie wreszcie słynna z czasów paskarsko-walutowych kawiarnia Treszcza przy ul. Marszałkowskiej, gdzie zatrzymano 38 osób. Ponadto opieczowano kilka domów szadzek.

WIAMANIE DO POSEŁSTWA NOWESKIEGO W WARSZAWIE. Z poselstwa norweskiego w Warszawie skradli nocy ubiegłej włamywacze 1.600 zł. gotówką i ordery. Ustalono, że włamy-

Wielka afera parcelacyjna w Warszawie.

Z Warszawy telefonują nam: W swoim czasie wielką sensację wywołała w Warszawie afeta Wacława Nożewskiego, związana z parcelacją Izabelina-Radjo pod Warszawą. Okazało się, że Wacław Nożewski posiadał pod Warszawą kilkanaście hektarów moczarów i postanowił zrobić na nich interes. Ogłosił więc parcelację. W krótkim czasie zgłosiło się około 70 osób, które wpłaciły spekulantom 100 000 zł. na poczet ziemi.

Kiedy jednak przyszło do przepisania hipotecznego okazało się, że sprzedaż Radjo-Izabelina była fikcyjna, gdyż po pierwsze Izabelin nie został wydzielony i nie ma własnej hipoteki, po drugie Nożewski nie posiadał pozwolenia na parcelację z urzędu ziemskiego, wreszcie — rzecz najważniejsza — Izabelin nie był właściwie własnością Nożewskiego.

wacze dostali się na balkon I-go piętra po kolumnach i rzeźbach willi.

P. „PREZYDENT” JUDZIE. W jednym z popularnych zakładów położniowych w okolicy ul. Marszałkowskiej w Warszawie, wydarzyła się wczoraj humorystyczna przygoda. Znajdowała się tam żona wiceburmistrza jednego z miasteczek prowincjonalnych w Kongresówce. P. burmistrz tego miasta, tytułowany prezydentem, odłany przyjaciół wiceburmistrza, po ożymianiu wiadomości z Wacławem, że żona wiceburmistrza powiła syna, przybył natychmiast do szpitala, celem złożenia koleżeń swemu i szczególnej matce powinnowań. Zakupił kwiaty, a następnie ztelefonował do zakładu, pytając, czy może odwiedzić położnicę. Gdy odpowiedziano, że tak, prosił portiera, aby załomunikował p. wiceburmistrzowi, że w tej chwili przyjeżdża prezydent. Portier zbliżył, słysząc te słowa, i pobiegł do dyżurnego lekarza z zawiadomieniem, że do zakładu przychodzi zaraz p. prezydent. Mał oczywiście na myśli p. Prezydenta Rzpltej. Zaalarmowano cały zakład. Rozdziewczło się na gwałt czyszczenie, mycie i zamiatanie. Na schody wyłożono chodniki, lekarz dyżurny zatelefonował po lekarza naczelnego. Po jakimś czasie zjawił się pewien pan, całkiem dobrohumnie wytworony o półci nr. 42. Skoro usłyszał, iż można tam wejść, polecił zameldować p. prezydenta. Wtedy dopiero wyjaśniła się sprawa: że ów p. prezydentem jest burmistrz miasteczka powinnowa.

BUNT WIEŹNIÓW W KIMCACH. Więźniowie polityczni, odsiadujący karę w więzieniu kieleckim, zorganizowali bunt. Więźniowie, w liczbie 46 osób, zaczęli wznosić antysemickie okrzyki, wyzywając, łomotować drzwiami i t. d. Więźniowie żądali, by zarząd więzienny ułamał ich dezelata, którego sami sobie obiorą i żeby ten interwenjował w sprawach polepszenia ich bytu. Poratłem domagać się, by wszyscy więźniowie polityczni mogli przebywać w jednej celi, względnie dwóch, co ułatwiłoby im wzajemne porozumiewanie się, aby ich przeniesiono z Kiełcz na I piętro i t. d. Po zbuntowanych przyzwalczy się krawminalści. Wydrzał karę ministrowi, sprawiedliwości, po zbadaniu podłoga buntu, zdecydował, aby powołać bunt, w liczbie 18, przeniesić do innych więzień, jak Piotrkowa, Sandomierza, oraz Radomia. W więzieniu nie było już zupełnie spokoju.

(Kam) **WOJEWODA DAWOWSKI PRZYJEDŹ NA KUKA TYGODNI DO ZAKOPANEGO.** Jak się dowiadujemy, przyjeżdża w dniu 26 b. m. na trzydniowy pobyt do Zakopanego wojewoda krakowski, p. Darowski. W ciągu tego czasu będzie jednak p. wojewoda dojeżdżał do Krakowa i nie przerywał swoich funkcji. Wojewoda Darowski zamieszka w Zakopanem w hotelu „Bristol”.

(Kam) **NA TROPIE POMYSŁOWEJ AFERY OSZUKAŃCZEJ.** Oweidaj otrzymał zarząd uzdrowiska w Zakopanem listowne zapewnienie z Warszawy w sprawie pewnych szczegółów, dotyczących pensjonatu „Mirabella”, który, według załączonej do listu tekturowej ulotki, pensjonat „Mirabella” ma się znajdować w Zakopanem przy ulicy za wodą pod zarządem p. Szczuki. Jak się okazało, wymieniony pensjonat nie tylko nie posiada koncesji, ale wogóle w Zakopanem nie istnieje, podobnie jak i zarządzający p. Szczuka. Niewątpliwie jest się tu na tropie pomysłowej afery oszukańczej. Jacyś oszuści w Warszawie, wydrukowawszy sobie reklamę nieistniejącego pensjonatu, poczęli w Warszawie przyjmować ogłoszenia na pobyt w nim, oczywiście wraz z zadatkami. W sprawie tej policja wszczęła energiczne dochodzenia.

(Kam) **PRZEPUDOWA WIELKIEJ SKOCZNI NA KROKWI UKOŃCZONA.** Wielka skocznia narciarska na Krokwi w Zakopanem została w tym roku poddana przebudowie, którą w dniu onegdajszym ostatecznie ukończono. W czasie świąt Bożego Narodzenia odbędzie się na niej pierwsze próbné skoki.

(Kam) **ZAKOPANE JESZCZE BEZ URZĘDOWEGO CENNIKA.** Sezon zimowy w Zakopanem już się właściwie rozpoczął, a zaledwie kilka dni dzieli Zakopane od wyjątkowo licznej zjazdu gości na czas świąt Bożego Narodzenia. Mimo to, władze dotychczas nie ustaliły cennika dla pensjonatów i hoteli, chociaż projekt takiego cennika został jeszcze w początkach listopada złożony przez Gremjum pensjonatów i hoteli w Zakopanem. Obowiązuje na razie podobno cennik letni z doliczeniem za opał, oficjalnie jednak i tego nie ogłoszono, pozostawiając w ten sposób olwiarie pole do nadużyć i lichwy. Na tem wszak nie zależy ani zarządowi uzdrowiska, ani starostwu, ani województwu — jest to więc zwykła opieszałość, która może okazać się bardzo szkodliwą.

Ze świata.

O WSPÓLDZIAŁANIE SĘDZIÓW PRZYSIĘ, GŁYCH Z SĘDZMIAMI ZAWODOWYMI. Paryscy sędziowie przysięgli złożyli na ręce prezesa sądu przed zakończeniem kadencji rezolucję niezwyklej wagi. Oto domagają się oni, by sędziowie przysięgli współdziałali w przyszłości z sędziami zawodowymi przy ustalaniu wysokości wymiaru kary. Tylko na tej drodze — zdaniem autorów rezolucji — urzeczywistniona zostanie ścisła współpraca sędziów zawodowych z sędziami obywatelskimi, możliwe będzie osiągnięcie indywidualności i ścisłego zastosowania kary do poszczególnego przestępstwa, którego sprawca ma zostać ukarany. W pierwszym jednak rzędzie projektowana reforma przyczyni się do zniesienia zachodzących niekiedy niezaskluszonych uniwersali, które źródło

gdź został dawno obłożony aresztem za niezapłacone długi.

Do swoich spekulacji — i tu tkwi największa sensacja — wciągnął Nożewski reagenta Olszewskiego, który wpisywał akta rejestralne dla nabywców Radjo-Izabelina. Sprawę komplikuje fakt, że reagent Olszewski jest również wierzytciem Nożewskiego i rości sobie pretensje do Radjo-Izabelina. Wczoraj odbyło się w tej sprawie zebranie 50 poszkodowanych, którzy postanowili wszcząć sprawę na nowo. Przy tej sposobności okazało się, że Nożewski na'eżał w swoim czasie do Wojskowego Zrzeszenia Pracy i prawdopodobnie oszukał również generałów Rozwadowskiego i Hallera, którzy za swą dobrą wiarę musieli później płacić długi, względnie weksle dłużne podpisane Nożewskiemu.

swe mają w tem, iż przysięgli obawiają się, by trybunał orzekający nie zastosował przepisane go prawem najwyższego wymiaru kary, który w danym poszczególnym wypadku byłby niesprawiedliwym.

NAGŁY ZGON W CHWILI PRZYJMOWANIA KOMUNJI PRZY OLTARZU. Jak donoszą z Chicago, zmarło tam nagle 73 letnia rodaczka nasza, J. Serafina Hińska, w chwili przyjmowania Komunii św. w jednym z tamtejszych kościołów.

STRASZNE SKUTKI OSTATNIEGO TRZESIENIA ZIEMI NA KRYMIE. Donoszą z Sebastopola, iż komisja, która badała zniszczenia, spowodowane przez ostatnie trzęsienie ziemi, stwierdziła, iż z 6000 domów miało krymskich uległo poważnemu zniszczeniu 3.200 domów, w czem 600 zburzonych zostało doszczętnie. W jednym z miasteczek pod Baksyzeralem wszystkie domy zostały zniszczone, przyczem przeszło połowa doszczętnie. Bez dachu nad głową pozostało 17 000 ludzi. Znajdują się oni w bardzo ciężkiej sytuacji, wobec braku pomieszczeń dla tymczasowego nawet zamieszkania.

NIEZWYKŁE MROZY. Telegram z Paryża donosi: Fała silnych mrozów oszaleła między innymi okolice Paryża, gdzie ubiegłej nocy temperatura doszła do 12 poniżej zera. Telegram z Berna szwajcarskiego donosi: Wedle danych górskiej stacji meteorologicznej, od soboty wieczór temperatura w całej Szwajcarii znacznie spadła. Na szczytach Junfrau temperatura wskazuje 30 stopni poniżej zera, na niższych zaś przeciętnie 17 stopni.

MIEDZYNARODOWY KONGRES DZIENNIKARSTWA. W dniach 19 i 20 b. m. obradować będzie w Paryżu komitet wykonawczy międzynarodowego Związku dziennikarzy.

Z sali sądowej.

ZA OSZUKAŃCZE MACHINACJE Z LICZNIKAMI.

W dniu wczorajszym przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy odbyła się rozprawa przeciwko radcy miejskiemu w Inowrocławiu Wilhelmowi Gromczykowi, który oskarżony był o nadużycie, narażające miasto Inowrocław na szkodę około 60.000 zł. Gromczyk będąc właścicielem młyna, który pędzony jest prądem elektrycznym, przeprowadził przy pomocy niejakiego Kobuszewskiego pewne machinacje z licznikami, wskutek czego licznik wykazywał stale 22 razy mniejsze zużycie prądu od rzeczywistego. Sad po rozpatrzeniu sprawy i przesłuchaniu świadków wydał wyrok skazujący Gromczyka na jeden rok więzienia, Kobuszewskiego na 9 miesięcy więzienia.

Zderzenie torpedowca z łodzią podwodną.

Prowincetown, 19 rudnia. (PAT). Torpedowiec „Pauding” z eskadry ochrony wybrzeży wpadł z gwałtowną siłą w pobliżu Woodend na łódź podwodną „S. 4”.

Londyn, 19 grudnia. (PAT). Z Priwincetown donosi Biuro Reutersa, że zderzenie między łodzią podwodną, a torpedowcem miało miejsce na zewnątrz portu o godz. 3.37 popoł. Naoczni świadkowie katastrofy stwierdzają, że w chwili, gdy torpedowiec „Pauding” zdażał do portu, na powierzchnię wody wypłynęła nagle łódź podwodna „S. 4”. Odległość działacza oba staki była tak mała, że torpedowiec nie zdążył zmienić kierunku i wpadł na łódź, która natychmiast zannrzyła się, najprawdopodobniej z powodu silnego uszkodzenia boku. Dotychczas nie ma wiadomości o losie załogi łodzi podwodnej, składającej się z 4 oficerów i 36 marynarzy.

Londyn, 19 grudnia. (PAT). Reuter donosi z Waszyngtonu: departament marynarki komunikuje, że nikt z załogi łodzi podwodnej „S. 4” nie został uratowany.

Używajcie znaczków pocztowych z dopłatą „Na Oświatę”.

TEATR IM. JUL. SŁOWACKIEGO.

B. Jonsona „Volpone”, komedia w 6 obrazach. Transkrypcja Stefana Zweiga. Przekład R. Centnerszwerowej i Fr. Mirandoli.

Kto, będąc na przedstawieniu „Volpone”, zaopatrzy się w ładnie wydany i bogato ilustrowany program teatralny, ten z wyczerpującego i pięknie skreślonego artykułu prof.

Romana Dyboskiego: zasięgnie potrzebnych wiadomości o wystawionej komedji i jej autorze, tak mało znanym dla szerszego kulturalnego ogółu. Autor bowiem komedji, Ben Jonson, głośny komedjopisarz angielski z doby elizabetanjskiej, o kilkanaście lat młodszy od Szekspira, dorównujący mu ówczesnie znacznem wzięciem, a uwieczniony nawet zaszczytnym tytułem „poeta laureatus”, należy do tych pisarzy z tej ery, których z czasem przywaliła góra sławy ich wielkiego współczesnika Szekspira, a przedewszystkiem niezrównana potęga jego talentu i ducha.

To też wydobyć z zapomnienia nazwiska i dzieła Jonsona, co za przykładem angielskiego i francuskiego teatru uczyniła także polska scena, winno być poczytane za zasługę teatrowi im. J. Słowackiego, kierującemu się szlachetną ambicją promotorstwa w sięganiu do coraz to nowych dziedzin wielkiej skarbnicy teatralnej. Z tego też punktu widzenia przedstawienie „Volpone” miało swój interesujący walor, tem bardziej, że ze strony teatru dołożył wszelkich starań, by odkrytemu na nowo dziełu, zmierzającemu przez wiedeńskiego pisarza St. Zweiga, przydać jak najwięcej wymownej siły. Przyznać zaś należy, że w znacznej mierze udało się to teatrowi.

Pod doświadczeniem kierownictwem reżyserkiem p. Sosnowskiego, z przykłądną precyznością wydobywającego wszystkie realistyczne i sceniczne walory utworu, komedja Jonsona, sama w sobie, dla dzisiejszego odzwania dość ośchła i monotonna, nabrła tętna oraz barwy życia i w kilku obrazach przemówiła silniej.

Na efekt ten złożył się prócz pracy reżysera wspólny wysiłek wszystkich współpracowników przedstawienia, więc wszystkich aktorów, z p. Sosnowskim na czele w roli tytułowej, więc art. malarza p. Fedkowicza, który swą pracą dekoracyjną w teatrze dobrze rozpoczął pokazem ładnie skomponowanych wnętrz i malowideł renesansowych, p. Meyerholda, wprowadzającego kilka miłych muzycznych akcesoryj, pp. Anny Juty i Al. Hyżego — jako współautorów plastyki kostiumowej.

Najefektowniejszą zaś stroną przedstawienia była plastyka masek twarzy. Te sępie, lisie, lwie czy krucze twarze grły najsilniej, jako doskonale wyraz nagromadzonych tutaj iscie zwierzęcych namiętności, dobitnie zaznaczonych już w samych nazwach osób. Najmocniej zaś grała maska twarzy notariusza Volpore, której sępi wyraz p. Lubiakowski, ten młody, utalentowany aktor, doskonale zharmonizował z ekspresją słowa, co nie wszystkim w równej mierze się udawało. Z całej galerji innych postaci, obok świetnej plastyki Volpona (p. Sosnowski), Corbuccia (p. Neubelt), Corvina (p. Żurowski), Sędziogo (p. Rozmarynowski), najwięcej wymowy plastycznej miały obydwie postacie kobiece: p. Piaskowska, ruchami, intonacją głosu, wyrazem twarzy, a także linią stylowych sukien dobrze uwytłumiająca kreowaną postać Caniny, oraz p. Granowska, która jako Colomba w swej roli, pełnej smętku i pogrzebienia, a głębokiej i naiwnej niewinności, zajaśniała w całej pełni w wymownym uroku prześlicznej gołąbki. Na podniesienie nadto zasługuje pracowity i efektowny wysiłek p. Karczewskiego, który z swej b. trudnej i współ z Volpone kierującej roli wyszedł wcale zwycięsko, dając jej właściwą sobie werwę i pełen niepokój rozped.

A rzecz sama, jak poza grą i teatralną plastyką, działała sama sztuka? Jakim wrażeniem zapadła się w duszę? Pomimo dosadnego humoru, ostrą przyprawę pikantnych i mocnych powiedzeń uśmiechającego się do bardzo wysokiej (czy raczej niskiej) galerji słuchaczy, rzecz cała jest tylko posępną wizją życia z jego najczarniejszymi stronami. Niemaż przyjaźni prawdziwej, czystej miłości ni żadnej szlachetności uczuć. Wszeczwładnie panuje prawdziwa bestja w ludzkim ciebie, tutaj pod postaciami lisów, much-scierwian, sępów, kruków, wron i suk dosadnie napiętnowana. Wszeczwładnie panuje chciwość złota, dzika zadróż i haniebna nikczemność. W tę wizję zła zaplątany jasny promień „gołąbki” refleksiem śmieszności się oślania, a szlachetny poryw lwiej ryckości hańbą pręgiarza się pieczętuje. Zainscenizowana przez starego „lisa” i skappa „komedja” próby charakterów ludzkich odstania tak czarne strony życia, że na ich tle wstrefny pasorzyt Mosca, mający jednak fantazję i — jakiś polot „lek-koducha”, urasta w naszych oczach w potaż miłą i niemal romantyczną, do czego zresztą przyczynia się dowolna transkrypcja Zweiga, która Moscę atuje od ostatecznego potępienia. Na tle monotoni odsoniętych tutaj ludzkich nikczemności (b. zreczenie powiązanych w I obrazie, jak też w tej scenie, gdy w duszy zadróżnika Corvina walczy uczucie zadróżności z górującem uczuciem chciwości, czy też w cenie pożądania i chęci zadania gwałtu niewinnej gołąbce) nawet ostatni, przez lek-koducha Moscę zainscenizowany obraz orgjastyczny, choć na scenie zbyt apoteozujący i zbyt schematycznie podany, staje się dla widza czemś, jak „wyzwolenie” z przykrych widziadeł, czemś, jak „to, co najważniejsze”, to co niesie radość i wolę: Evoe Życiel, choć niestety i to „życie” w tak nagich i drastycznych jawi się kształtach.

Lecz niezależnie od wrażenia samej sztuki przedstawienie całe, jako efektowny i pracowity zestroj wszystkich środków teatru i pierwszy w Polsce pokaz rzeczy nieznanej, zapisać należy do pozytywnego dorobku sceny.

Bol. Pochmarski.

Teatry-Kina-Koncerty

Dala 19 grudnia

Z TEATRU M. IM. J. SŁOWACKIEGO. — Dziś w poniedziałek i wszystkie następne dni tygodnia „Volpone” Ben Jonsona.

REPERTUARY:

TEATR IM SŁOWACKIEGO:

Wtorek, 20 grudnia: „Volpone”.

Środa, 21 grudnia: „Volpone”.

Co grają dzisiaj w kinach?

Bapote'a: „Bardelys, książę miłości”.
Corso: „Zalopiony szkarb”.
Nowości: „W siodłach życia” (Lya de Putti).
Promień: „Variété” (E. Jannings).
Sztuka: „Przez sport do kobiecy” (Harold Lloyd).
Uciecha: „Miłostki”, według dzieła Art. Schnitzlera (Evelina Holt).
Wanda: „Na elektrycznym krześle”.
Warszawa: „Moja żona tańczy charlestona” i „Tajemniczy klub”.

Z sali koncertowej.

Robert Casadesus.

Utwory Comperin'a, Rameau'a oraz Sonata Es-dur Beethovena stanowiły pierwszą część recitalu Roberta Casadesusa, który wykonał je ze znanym nam już z ubiegłych sezonów mistrzostwem technicznym, którego ozdoba jest przepiękny, wielobarwny ton, i przy niezwykłej swobodzie gry, jej nigdy niezawodząca precyzność. Co zaś najkorzystniej wyróżnia p. Casadesusa w plażadzie współczesnych pianistów to ta jego wysoka kultura interpretacji, jej wytworność i istotnie stylowej, a równocześnie pulsującej bujnością, męskim życiem i żywiołowym temperamentem, który go co prawda ponosi niekiedy poza dozwolone granice. Razito to najwięcej w „Mollfory” i „Razach” pierwszej części Szopenowskiej. Sonaty h-moll, zbyt w łepie przypięszonej w modnej dziś wirtuozowskiej manierze kontrastowej gry, silącej się zestawiać ze sobą krótkości równie i w zakresie tempa, co kłóci się żywo z subtelnością i dostojnością Szopenowskiego arcydzieła i odbiega od tradycji, tak pięknie przechowywanej przez Paderevskich, Michałowskich, Śliwińskich i t. p.

Nie można jednak zbyt o to winić francuskiego artysty, skoro od podobnych zarzutów nie są wolni, w zakresie muzyki Chopina, jak to już niejednokrotnie stwierdziliśmy, również i nasi rodzimi mistrze fortepianu, po których wszak większego mamy się prawo spodziewać pietyzmu, niż po obcym pianście.

Wysoko interesującą część programu stanowiło świetne wykonanie minjatur Ravela (mierzających zresztą, Albenisa i Debussy'ego, które p. Casadesus wyposażył w niezdrową finiszową dźwięku i wyrazistość rysunku, zasługując w całej pełni na tytuł mistrza-odtwórcy modernistycznej muzyki.

Jul. Św.

Z Radio.

Program stacji radiolonicznych:

na wtorek 20 grudnia.

Kraków (566) G. 11.40—12: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 12: Transmisja sygnału czasu, hejnału z wycią marmarowej, komunikatu lotniczo-meteorologicznego, oraz koncertu płyt gramofonowych; g. 14.40 do 15.20: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 15.20 do 16.00: Transmisja z Warszawy pod tytuł: „Turystyka darczo”; g. 16.40—17.05: Odczyt pod tytuł: „Turystyka darczo”; g. 17.05—17.20: Odczyt pod tytuł: „Turystyka darczo”; g. 17.20—17.45: Transmisja z Warszawy pod tytuł: „Turystyka darczo”; g. 17.45—18.05: Transmisja z Warszawy pod tytuł: „Turystyka darczo”; g. 18.05—18.20: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 18.20—18.45: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 18.45—19.05: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 19.05—19.20: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 19.20—19.45: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 19.45—20.05: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 20.05—20.20: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 20.20—20.45: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 20.45—21.05: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 21.05—21.20: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 21.20—21.45: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 21.45—22.05: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 22.05—22.20: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 22.20—22.45: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 22.45—23.05: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 23.05—23.20: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 23.20—23.45: Transmisja komunikatu P. A. T.; g. 23.45—24.05: Transmisja komunikatu P. A. T.

Katowice (423) G. 15—15.20: Komunikat Polsk. Zw. Zw. gosp. woj. 41; g. 16.40—17.05: Wykład języka polskiego (kurs średni); g. 17.05—17.20: Komunikat Polsk. Zw. gosp. woj. 41; g. 17.20—17.45: Wykład języka polskiego (kurs średni); g. 17.45—18.05: Wykład języka polskiego (kurs średni); g. 18.05—18.20: Komunikat Polsk. Zw. gosp. woj. 41; g. 18.20—18.45: Wykład języka polskiego (kurs średni); g. 18.45—19.05: Wykład języka polskiego (kurs średni); g. 19.05—19.20: Komunikat Polsk. Zw. gosp. woj. 41; g. 19.20—19.45: Wykład języka polskiego (kurs średni); g. 19.45—20.05: Wykład języka polskiego (kurs średni); g. 20.05—20.20: Komunikat Polsk. Zw. gosp. woj. 41; g. 20.20—20.45: Wykład języka polskiego (kurs średni); g. 20.45—21.05: Wykład języka polskiego (kurs średni); g. 21.05—21.20: Komunikat Polsk. Zw. gosp. woj. 41; g. 21.20—21.45: Wykład języka polskiego (kurs średni); g. 21.45—22.05: Wykład języka polskiego (kurs średni); g. 22.05—22.20: Komunikat Polsk. Zw. gosp. woj. 41; g. 22.20—22.45: Wykład języka polskiego (kurs średni); g. 22.45—23.05: Wykład języka polskiego (kurs średni); g. 23.05—23.20: Komunikat Polsk. Zw. gosp. woj. 41; g. 23.20—23.45: Wykład języka polskiego (kurs średni); g. 23.45—24.05: Wykład języka polskiego (kurs średni).

Transmisja z Opery poznańskiej, w przerwie biuletyn „Messager Polonais” w języku francuskim; g. 22.05—22.20: Sygnał czasu i komunikat lotniczo-meteorologiczny; g. 22.20—22.45: Komunikat P. A. T.; g. 22.45—23.05: Komunikat P. A. T.; g. 23.05—23.20: Transmisja muzyki tanecznej; g. 23.20—23.45: Komunikat P. A. T.; g. 23.45—24.05: Komunikat P. A. T.

Poznań (344.8) G. 12.45—14: Koncert gramofonowy; g. 14: Notowania giełdy pieniężnej P. A. T.; g. 17.20 do 17.45: Odczyt p. t. „Komunikacja wewnętrzna w nowoczesnych biurach” (z cyklu Nowoczesna organizacja pracy) — wygł. p. S. Puniński; g. 17.45—18.35: Audycja muzyczna „Polskiego Radia” (transmisja z Warszawy); g. 18.35—19: Odczyt p. t. „Jak i co nauczyć w wieku XVII” (z ilustracji muzycznych) wygł. si. dyr. H. Opieński; g. 19.00—19.10: Nadprogram; g. 19.10—19.20: 11.4 lekcja języka angielskiego, wykład p. dr. Arend lektor U. P.; g. 19.20: „Gloconda” opera Ponchielliego (transmisja z Teatru Wielkiego) Na koniec sygnał czasu i komunikat P. A. T.

Wilno (435) G. 17.20—17.45: „Musa zemes preslepi balsai”, odczyt p. prof. U. S. B. Porzundana Ruszevica; wygł. p. litewski p. B. Kościółkowski; g. 17.45—19: Koncert popołudniowy orkiestry wileńskiej Polskiego Radia pod dyr. prof. A. Kontorowicza; solista: p. Albert Kahtz (wiołaczka); g. 19.20: Transmisja z Warszawy.

Kultura i sztuka.

Przyznanie rządowej nagrody literackiej.

Donoszą z Warszawy: W niedzielę odbyło się w departamencie kultury i sztuki ostatnie posiedzenie sądu konkursowego nagrody literackiej min. W. R. i O. P. Sąd postawił wniosek przyznania tegorocznej nagrody Leopolda Stawowskiego za tom poezji p. t. „Ucho Igielne”. Jak wiadomo, uchwała sądu konkursowego, stosownie do statutu nagrody literackiej min. W. R. i O. P., podlega zatwierdzeniu ministra W. R. i O. P.

Wynik konkursu orkiestr wojsk. D. O. K. I.

Donoszą z Warszawy: W niedzielę w sali kina Colosseum odbył się, unajdony staraniem dowódcy O. K. I., konkurs orkiestr wojskowych O. K. I. Na konkursie obecni byli m. m.: minister W. R. i O. P. Dobrucki, w zastępstwie dowódcy O. K. I., gen. Kaczyński, oraz wielu wybitnych przedstawicieli władz wojskowych i cywilnych. Olbrzymia sala Colosseum publiczność zapelniała po brzegi. Udział w konkursie brały orkiestry: 36 pp. (poza konkursem) pod dyrekcją kapelmistrza mjr. Mackiewicza, 15 pp. z Dębina pod dyr. kpt. kpt. Koseckiego, 21 pp. z Warszawy pod dyr. kapelm. kpt. Szwarca i 42 pp. z Białogostku pod dyr. kapelm. por. Hryniewiczza.

Wynik konkursu był następujący: największą ilość punktów (505) uzyskał 21 pp., zajmując pierwsze miejsce, drugie miejsce zajął 42 pp. (470 p.), trzecie miejsce 15 pp. (369 p.). W skład jury wchodził: prof. Meier, prof. Koponasek, p. Steninger, p. Fabry i p. Głowacki. Z ramienia wojskowej: plk. Jacynek, zastępca dowódcy O. K. I., kpt. Sidorowicz z dep. piechoty i kpt. Chmielowiec z D. O. K. VII. Komitet wykonawczy konkursu stanowił: mjr. S. G. Scholze-Srokowski, szef oddziału wyszkolenia O. K. I., major dr. Albinowski, referent oświatowy O. K. I., przy współudziale mjr. Śliwowskiego, referenta oświatowego komendy miasta st. Warszawy, kapelmistrza Mackiewicza i innych.

MEDAL AMERYKANSKI DLA PROF. ROMERA. Towarzystwo geograficzne w Chicago, pragnąc uczcić zasługi uczonego polskiego, prof. Romera, przyznało mu swój wielki medal. Prof. Romer przybędzie w dniach najbliższych ze Lwowa do Warszawy, gdzie w poselstwie Stanów Zjednoczonych odbędzie się wręczenie medalu.

szczyh ze Lwowa do Warszawy, gdzie w poselstwie Stanów Zjednoczonych odbędzie się wręczenie medalu.

TOWARZYSTWO KRAJOZNAWCZE W ŁUCKU. W Łucku powstało w ostatnich dniach „Towarzystwo Krajoznawcze i Opieki nad zabytkami Wołynia”. Przyjęło projekt statutu i wybrało zarząd.

AUTOROWIE DOŚCIERAJĄ SOBIE AKTORÓW. Donoszą z Paryża: Teatr „Comedie Française” powziął ostatnio ważną decyzję, mianowicie: autorzy sztuk, wystawianych w tym teatrze, mają prawo wybierania sobie interpretatorów ról. Wybór może być przeprowadzony oczywiście tylko pośród stałych artystów tego teatru.

„LITTERARISCHE BLAETTER” O KADENBANDROWSKIM I PROF. ZIELIŃSKIM. Tygodnik literacki w Berlinie „Litterarische Blätter”, poświęca artykuł wstępny delegatowi polskiego Penklubu, który przybył do Berlina. Artykuł wstępny p. t. „Omnia Battagli omawia działalność literacką i artystyczną Juliusza Kaden-Bandrowskiego.

ARNOLD SCHOENBERG W PARYŻU. — Wódz modernizmu muzycznego Arnold Schoenberg wystąpił gościnnie w Paryżu, gdzie dyrygował własnymi utworami, jak „Pelleas et Melisande” oraz symfonią kameralną.

OBCHÓD STULETNIŃ RÓCZNICY URODZIN TOŁSTOJA W ROSJI SOWIECKIEJ. W tych dniach odbyło się w Moskwie pod przewodnictwem komisarsza oświaty Lunaczarskiego pierwsze posiedzenie komitetu obchodu 100-letniej rocznicy urodzin Tołstoja. Na posiedzeniu tem Lunaczarski oznajmił, iż rząd sowiecki, celem uczczenia tej rocznicy przygotowuje zbiorowe wydanie dzieł wielkiego pisarza, obejmujące 90 tomów.

Gwiazdka dla młodzieży.

(Wydawnictwa Gebethnera i Wolffa).

Wychowawcze znaczenie posiada również książka **Zofii Bukowieckiej: „O Janku górniku”**. Jest to historia życia młodego chłopca, Janka Polskiego, sieroty, który w bardzo trudnych warunkach znajduje się w Dąbrowie Górniczej, gdzie pada ofiarą sprytnego oszusta. Przygarnięty przez poznaną przypadkiem rodzinę inżyniera Wolskiego, zachowaniem się i pracą zyskuje sobie ich zaufanie i przyczynia się do uratowania honoru ojca inżyniera. Żywa fabuła powieści urozmaicona przez sceny z życia górników, opisy katastrof w kopalni i legendy górnicze, znane zaleły stylu Bukowieckiej wraz z szlachetną tendencją książki nadają jej istotną wartość.

Już szereg wymienionych powyżej książek, jak też ponadto poważna ich ilość stanowi bogaty skarb cennych wydawnictw dla młodzieży, ze wymienimy jeszcze **Lewisa Carroll'ego: „Ala w krainie czarów”, Coopera: „Mieszkaniec niszczący”, Mayno-Raida: „Dolina bez wyjścia” i „Pobyt w pustyni”, przesłuchanie opowiadań polskie J. Powalskiego: „W słowach”, Edwarda Słonskiego: „Na progu Polski”, czy też pouczająca fantazja Michalina Mosszczewskiego: „Za tysiąc lat”.**

Jest zatem z czego zaczerpnąć, by młodzież podarciem gwiazdkowym uszczęśliwić i wraz z czerem nocy wigilijnej umysłowi błodemu i poddać przemocy czar budzącej się wyobraźni i uczucia. Nadmienić należy, że wszystkie te książki ładnie oprawne z pięknymi ilustracjami na tytułowych kartach i wewnątrz bogate ilustrowane rekoma pierwszorzędnych artystów i pod względem ze wzrastającym przedstawiają się pięknie, przynosząc zaszczyt zasłużonej w tej dziedzinie firmie wydawniczej Gebethnera i Wolffa.

Dział gospodarczy

Świadcstwa przemysłowe na rok. 1928.

Sprawa wykupywania świadectw przemysłowych na r. 1928 jest obecnie szczególnie aktualna ze względu na przypadający obecnie okres nabywania tych świadectw. Stery gospodarcze niejednokrotnie domagały się nowelizowania ustawy przemysłowej, czemu jednak dotychczas nie stało się zadość, tak, że obowiązują one w dotychczasowej niezminionej treści w dalszym ciągu.

Świadczenia i karty rejestracyjne winny być wykupione do końca grudnia 1927 r. Po tym terminie Urząd Skarbowy może przeprowadzić natychmiast lustrację i za nieposiadanie świadectwa wpisać protokół karny, z konsekwencją wymiaru kary pieniężnej najmniej w wysokości trzykrotnej ceny na rzecz skarbu. W ubiegłych latach min. skarbu nie zezwalał jednak na przeprowadzanie lustracji i spisywania protokołów karnych w pierwszej połowie stycznia, tak, że można było wykupić świadectwo bez ujemnych następstw do 14 stycznia włącznie. Możliwym jest, że w roku bieżącym ministerstwo wyda takie zarządzenie, chociaż napewno liczyć nie można.

Cena świadectw przemysłowych jest różna, zależnie od kategorii przedsiębiorstw, które znajdują się w szczegółowej tabeli miejscowości i rodzaju przedsiębiorstwa, ogłoszonej w Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 58 z r. 1925. Do ceny zasadniczej świadectwa doliczane są dodatki a to na rzecz izb handlowych i ziemieśluczych 15 proc., na rzecz szkół zawodowych 25 proc. na rzecz samorządu najwyższej 30 proc. łącznie do 70 proc.

Świadcstwo wykupuje się w Kasie Skarbowej, względnie w specjalnie w tym celu utworzonych kursach pomocniczych, na podstawie pisemnej deklaracji, przyczem świadectwo może wykupować jakakolwiek osoba, o ile tylko poda ustawowe cechy zewnętrzne

przedsiębiorstwa, nazwisko właściciela i kategorię, oraz podpisze deklarację we własnym imieniu z zaznaczeniem, że działa w imieniu i z polecenia przedsiębiorcy.

Kasa Skarbowa nie ma prawa odmawiać wydania pewnej kategorii świadectwa z tego powodu, że kategoria ta jest za niska, gdyż płatnik wykonuje świadectwo na własne ryzyko.

Wolne zawody nie są nigdy obowiązane do wykupywania świadectw. Świadczenia muszą być wykupione na każde oddzielne przedsiębiorstwo, względnie każdy oddzielny zakład, a więc i filie. Wyjątek od tego przewiduje ustawa w odniesieniu do zakładów hurtowych sprzedaży wyrobów własnej produkcji, które mieszczą się przy zakładzie przemysłowym, lub poza nim, oraz zakłady detalicznej i drobnej sprzedaży towaru własnego wyrobu. Jeżeli sprzedaż ta, dokonywana w lokalu, gdzie mieści się zakład przemysłowy, przepis ten ma wielkie znaczenie dla mniejszych pracowników rzemieślniczych, sprzedających równocześnie wyrabiane artykuły z pokoju połączonym z warsztatem.

Całkowicie zwolnione od wykupywania świadectw są pracownice prowadzone jedynie przez samego właściciela, przemysł ludowy i rzemiosło, jako zajęcie uboczne, prowadzenie operacji komisowych w przedsiębiorstwie handlowym I i II kategorii handlowej temi samymi towarami, co na rachunek własny, sprzedaż wyrobów tytoniowych, prowadzona ubocznie w restauracjach itp. Nadto podobnie jak czerocznice, tak i w r. b.

Min. skarbu ustaliło ulgi specjalne przy nabywaniu świadectw przemysłowych. I tak upoważniono izby skarbowe do zezwalania na nabywanie świadectw przemysłowych III kategorii handlowej przez przedsiębiorstwa prowadzące drobną sprzedaż towarów, posiadających cechy produkcji wytworniejszej, ale tylko dla przedsiębiorstw, których obrót nie przekraczał w r. 1926 30 tys. zł., a ilość towarów o cechach produkcji wytworniejszej

stanowi najwyżej 5 proc. ogólnej ilości towarów.

Dalej izby skarbowe mogą udzielać zezwoleń na wykupywanie świadectw przemysłowych kategorii handlowej dla przedsiębiorstw posiadających jedną najwyżej sześciuosobową dorózkę samochodową, a III kategorii handlowej dla przedsiębiorców posiadających nie więcej niż trzy dorózki samochodowe, względnie: autolus, najwyżej 20-osobowy.

Księgarnie wraz z uboczną sprzedażą materiałów piśmiennych mogą być prowadzone na podstawie świadectwa przemysłowego III kategorii handlowej, o ile przedsiębiorstwa te zatrudniają oprócz właściciela najwyżej jednego dorosłego najemnego subiekta, a łączny obrót księgarni i sprzedaży materiałów piśmiennych nie przekraczał w r. 1926 kwoty 30 000 zł. Świadczenia III kategorii handlowej nabywać będą mogli w drodze ulgi właściciele składów aptecznych, o ile obrót w ich przedsiębiorstwie nie przewyższał w r. 1926 30 tys. zł. Zakłady gastronomiczne winny być zaliczone do III kategorii handlowej, o ile w tych przedsiębiorstwach oprócz piwa żadnych trunków się nie sprzedaje, a ilość zatrudnionych pracowników nie przekracza 10 osób, łącznie z właścicielem i członkami rodzin w tych zakładach pracującymi.

Wszystkie wyżej wymienione ulgi mogą mieć zastosowanie również do przedsiębiorstw nowopowstałych, pod warunkiem, że obłożony prowizorycznie przez władze skarbowe obrót nie przekroczy kwoty wyżej podanych.

—ośo—

Kronika ekonomiczna.

PODWYŻKA WSKAŹNIKA KOSZTÓW UTRZYMANIA W KRAKOWIE W PAŹDZERNIKU WYNOŚĄ 3 PROC. Główna Komisja Statystyczna dla wskaźników kosztów utrzymania ostatecznie zdecydowała zredukować wskaźnik za październik niewłaściwie podniesiony przez Krakowską Komisję o 8 proc., podczas gdy w innych miastach równocześnie wskaźniki te zostały podwyższone o 1 proc. W ten sposób podwyżka wskaźnika dla Krakowa za październik będzie wynosiła nie 8 ale 3 proc.

BILANS BANKU POLSKIEGO ZA PIERWSZĄ DEKADĘ GRUTNIA B. R. w pozycji kruszczy (510.6 milj. zł.), waluty, dewizy i należności zagraniczne zaliczone do pokrycia (666.8 milj. zł.), wykazuje wzrost o 15.7 milj. zł. do łącznej sumy 1.177.4 milj. zł. Waluty i dewizy niezaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 5.5 milj. zł. (224.2 milj. zł.). Portfel bankowy wzrósł o 3.3 milj. zł. (434.4 milj. zł.). Pozycje zabezpieczone zastawami wzrosły o 1.7 milj. zł. (35.9 milj. zł.). Natychmiast płatne zobowiązania (666.4 milj. zł.) i obciążenia bankowych (940.3 milj. zł.) łącznie wzrosły o 22.3 milj. zł. do sumy 1.606.7 milj. zł. Inne pozycje bez większych zmian.

PRACA MIN. KWIATKOWSKIEGO „O POSTĘPIE GOSPODARCTWA POLSKIEGO”. Nakładem tygodnika „Przemyśl i Handel” ukazała się praca ministra przemysłu i handlu, inż. E. Kwiatkowskiego p. t.: „Postęp gospodarczy Polski”, obrazująca rozwój życia gospodarczego Polski w ciągu lat ubiegłych.

Autor w swej pracy poddał analizie najżywniejsze zagadnienia, nurtujące nasze życie gospodarcze, ilustrując swoje wywody cyframi i wykresami. Pomieszczone zostały zagadnienia: przemysłu, handlu, finansów, budżetu, kredytów, sprawa racjonalnego ustosunkowania się do siebie kapitału i pracy itp.

Analizując te zagadnienia, autor doszedł do logicznego wniosku, że Polska, jest na drodze do coraz pełniejszego rozwoju swojego życia gospodarczego i że dąży do niego naturalnymi drogami, wytkniętymi przez tężyznę ducha i roznach pracy, przez zbiorowy wysiłek społeczeństwa polskiego i rządowy świadomych swych celów i potencjalnych mocy.

OSTATECZNE REZULTATY TEGOROCZNYCH ZBIORÓW. Główny Urząd Statystyczny podaje do wiadomości, że według ostatecznych obliczeń zbiory głównych zbóż w r. 1927 w Polsce przedstawiają się następująco:

Przeciętna wydajność z ha w q = 100 kg wynosi: pszenicy 13.0, żyta 11.6, jęczmienia 13.2, owsa 13.0. Ogólny zbiór wymienionych ziemiopłodów wynosi: pszenicy 14,759 000 kwint., żyta 56 884 000 kwint., jęczmienia 16,342 000 kwint., owsa 33,900 000 kwint.

Liczyby te są mniejsze od podawanych poprzednio prowizorycznych obliczeń, ponieważ dopiero w czasie młocki można było zorientować się dokładnie co do wydajności zbóż, a jednocześnie zostały uwzględnione przy obliczeniach zniszczenia, spowodowane przez powodzie.

W porównaniu z rokiem poprzednim 1925/26 zbiór r. 1926/27 stanowi: pszenicy 115.2 proc., żyta 113.5 proc., jęczmienia 105.1 proc., owsa 111.2 proc. W stosunku do przeciętnej 5-letniej za okres 1921/22—1925/26 tegoroczny zbiór stanowi: pszenicy 118.0 proc., żyta 108.5 proc., jęczmienia 110.4 proc., owsa 114.1 proc., a w stosunku do przeciętnych przedwojennych zbiorów za okres 1909/1913, tegoroczny zbiór stanowi: pszenicy 87.9 proc., żyta 99.6 proc., jęczmienia 109.8 proc., owsa 120.5 proc.

PRZYWÓZ PSZENICY W MARCU WOLNY. Zakaz przywozu pszenicy i maki pszennej będzie przedłużony do 15 lutego, albo do końca lutego, w każdym razie od marca przywóz pszenicy ma być znowu wolny.

W SPRAWIE POROZUMIENIA SIE KOMISJI OPINIODAWCZYCH. Wszystkie trzy komisje opiniodawcze wyłonią komisję porozumiewawczą dla obmyślenia formy kontaktu między trzema komisjami opiniodawczymi. W ten sposób chwilowo kończy się akcja wdrożona przez komisję opiniodawczą rolniczą, w kierunku fuzji opiniodawczych oraz utworzenia Państwowej Rady Gospodarczej.

ROZBUDOWA RUMUŃSKIEGO PRZEMYSŁU WŁÓKIENNICZEGO. Rumunia pochłania około 50 proc. eksportu polskiego wyrobów włókienniczych. Obecnie przystępują w Rumunii do budowy czterech wielkich fabryk

włókienniczych z poważnymi kapitałami, a to: 2 fabryk wyrobów bawełnianych, jednej wełnianej i jednej jedwabiu sztucznego. — Fakt ten odbić może bardzo korzystnie na interesach naszego przemysłu.

Z drugiej strony mamy szanse wzmoczenia eksportu naszych wyrobów bawełnianych i przędzy wełnianej do fabrykacji trykotaży do Grecji. Eksport do Grecji nie zastąpi jednak utraty rynku rumuńskiego, gdyż eksport ten osiągnąć może zaledwie kilku procent obecnego wywozu włókienniczego do Rumunii.

Z zawodów hokejowych we Lwowie.

Po Warszawie, drugim może ośrodkiem w Polsce hokeja na lodzie, jest Lwów, liczący największą drużynę w tej gałęzi sportu. Jednym z najlepiej postawionych zespołów jest drużyna Lwowskiego Towarzystwa Łyżwiarstwa, która zwyciężyła w stosunku 5:0. Ilustracja nasza przedstawia dwie drużyny przed wspomnianymi zawodami.

Dział sportowy.

Na drodze do ugody w polskim piłkarstwie.

Kraków, 19 grudnia.

Wczorajsze walne zgromadzenie, które się odbyło w sali magistratu miasta Krakowa, pchnęło sprawę rozłamu w piłkarstwie naprzód. Brały w nim udział wszystkie okręgowe związki za wyjątkiem Łodzi i Wina. Zebranie uchwaliło upoważnić komisję 4 do definitywnego podpisania ugody z Ligą, w myśl której nastąpi likwidacja obecnego PZPN-u i Ligi, oraz założenia nowego związku. Niezależnie od tego komisja tej dano dyrektywy m. i., aby się starano utworzyć ligę złożoną z ilości poniżej 10 klubów, w rzędzie których byłaby i Cracovia. W razie niemożności przeprowadzenia tegoż ma komisja czterech PZPN-u dążyć do tego, aby utworzono Ligę dwugrupową z 15 klubów, do których doszłaby Cracovia i mistrz PZPN-u. Jeśliby i ten projekt napotkał na opór ze strony Ligi, wówczas komisja czterech ma zwołać się na Ligę, złożoną z 15 klubów w jednej grupie, w składzie której, jak wiadomo, ma być Cracovia i mistrz Lig okręgowych.

Zebranie opowiedziało się za siedzibą przyszłego związku w Warszawie, przeciwko głosom G. Ślaska i Lwowa, który pragnął u siebie widzieć siedzibę najwyższej magistratury piłkarstwa polskiego. Wszystkie najważniejsze sprawy uchwalone zostały wedle porządku i zawarte między komisjami obydwu związków. W końcu zebranie upoważniło swoją komisję czterech do definitywnego podpisania ugody z Ligą, dając jej w b. wielu wypadkach wolną rękę, co daje rację, iż rozłam nastanie już w najbliższych tygodniach zlikwidowany. W dniu 9 stycznia mają się odbyć już w Warszawie zebrania likwidacyjne obydwu związków. Orzekniwana z utęśnieniem przez cały świat sportowy polski chwila porozumienia jest już bliska! W sprawie Olimpiady w Amsterdamie walne zgromadzenie wypowiedziało się za obeszaniem także przez naszych piłkarzy. Przewodniczył zebraniu dr. Cetnarowski, prezes P. Z. P. N. i p. Żymalski, przewodniczący Poznańskiego Związku Okr. piłki nożnej.

—o—

Wyniki zawodów piłkarskich w kraju i zagranicą.

Katowice, 19-go grudnia. Mimo półmetrowej warstwy śniegu na boiskach górnośląskich i mimo 15-stopniowego mrozu wszystkie niemal kluby górnośląskie rozgrywały zawody w piłkę nożną, które były pozbawione zupełnie jakiegokolwiek wartości sportowej. Rozgrywanie w takich warunkach zawodów sportowych jest karygodnym lekceważeniem zdrowia ludzkiego i zasługuje na jak najsurowsze potępienie. Tu dodać należy, iż w żadnym wypadku zawody nie doszły do końca, gdyż gracz, obawiając się przemarznięcia schodził z boiska lub kończyli wcześniej mecz aniżeli to przepisy nakazują. Najważniejsze wyniki są następujące:

I. F. C. — 73 p. p. 2:3 (1:1). Drużyna 73 pp. która pokonała w ubiegłym tygodniu K. S. 06 (Zależe) w stosunku 6:3 przedstawia zespół groźny dla każdego A klasowego przeciwnika z G. Ślaska. Rozporządza ona tak poważnymi graczami jak Pazurek z Pogoni, Mazur i Weinert z Diany, Filicz z KS. 06 z Zależa, Senkala i Ligonia z IFC. i Rzychoń z Kolejowego Klubu. Mecz ten nie daje jednak mimo ofiarnej gry 73 pp. żadnego obrazu sił obu drużyn, ponieważ IFC. grał w 10 do pauzy a w drugiej części nawet w ósemkę, gdyż poszczególne gracze schodzili z boiska obawiając się przemarznięcia. Grano tylko 2x25 minut. Bramki dla IFC. strzelił Górlitz, dla 73 zaś pp. Pazurek (2) i Rzychoń (1).

Diana — K. S. 06 (Mysłowice) 4:5 (3:1). Miał ten duże znaczenie, ponieważ decydował o spadku jednej z drużyn do kl. B. Ponieważ drużyna myślowicka spóźniła się, przebieg sędzia odgrywał zawody. jako w. o. wygrane dla Diany. Zawody nienormalne, gdyż gracz b. często schodził z boiska.

Pogoń — Kościszko (Szopienice) 4:1. Grano wszystkiego tylko 33 min., gdyż gracz prze-

marznięci zeszli z boiska. Bramki strzelili Bełnarz (2), Malik i Konieczny po jednej.

Siemianowice, 19 grudnia. Iskra — Zjednoczeni Przyjaciele Sportu 1:4. Były to jedyny zawody mistrzowskie, które trwały tylko 30 min., gdyż po tym okresie czasu gracze siemianowiczcy zeszli z boiska, dając punkty, byle tylko nie przemarzną.

Poznań, 19-go grudnia. Warta — Legia warszawska 9:1 (4:1). Warta przed wyjazdem do Gdańska rozegrała jeszcze mecz z mistrzem okręgu poznańskiego, Legią. Bramki dla Warty strzelił Szarke (3), Rodajewski i Błaszczak po dwie, Śmiślak i Rochowicz po jednej, honorową dla Legii uzyskał Błaszka.

Królewska Huta, 19 grudnia. Amatorski K. S. — Śląsk (Świętochłowice) 3:2 (1:2). Strzelcami byli dla Śląska Sprus i Nitschka, dla AKS-u Duda i Nikisz (2).

Szarlej, 19 grudnia. Odra — Śląsk (Król. Huta) 6:0 (4:0). W 10 minut po pauzie zawody zostały przerwane.

Wirek, 19 grudnia. Wawel — Śląsk (Siemianowice) 0:5 (0:3).

Zaborze, 19-go grudnia. Preussen — K. S. Bentzen 09 2:1 (1:0). Mecz ten zakończył oczekiwane z ogromnym zainteresowaniem zawody o mistrzostwo niemieckiego G. Ślaska.

Wiedeń, 19 grudnia. Z powodu mrozu (7 stopni) i złych warunków atmosferycznych wszystkie zawody w piłkę nożną zostały odwołane.

Trol t, ebsonit,

fiber w płytach i laskach prostopadłych, mika etc. najkorzystniej do nabycia w Hurtowni artykułów technicznych i elektrotechn.

S. SZOJER, Kraków

plac W.W. Świętych 8, I. Tel. 4154. 1339

**Reklama
dzwignia
handlu!**

Belgrad, 17 i 18-go grudnia. Bastja (Węgry) — Belgradzki K. S. 3:1, Jugosławia — Bastja 4:3.

Ateny, 19 grudnia. FTC. (Budapeszt) — Team Aten 4:2.

Hockey na lodzie w kraju i zagranicą.

Kraków, 19 grudnia. Wisła — Sokół 2:1. Zawody o mistrzostwo okręgu krakowskiego. Pierwszy występ nowopowstałej sekcji hokeja na lodzie T. S. Wisła, od razu zaznaczył się zwycięstwem. Zasługuje ono na tem większe podkreślenie, gdyż bądź co bądź drużyna Sokola liczy już drugi rok istnienia i ma za sobą dłuższy trening. Sukces swój zawdzięcza drużyna czerwonych dwóm przedwzrostkiem graczom, t. j. Makowskiemu i Trytce, którzy górują znacznie nad innymi tak technicznie jak i rutyną. Oni też byli szczęśliwymi strzelcami. W drużynie Sokola jak i Wisły jest cały szereg utalentowanych jednostek, jednak brak dostatecznego treningu jest powodem, iż gra sama stała na niskim jeszcze poziomie. Sędziował bardzo dobrze p. Myszkowski. Widzów z powodu mrozu niewiele.

Poznań, 19 grudnia. A. Z. S. (Poznań) — T. K. S. (Toruń) 0:3 (0:2). Gra bardzo żywa. A. Z. S. mimo, że grał bez Wysockiego i Langego, miał przez cały czas gry przewagę i tylko dlatego, że nie posiadał ani jednego dobrego strzelca, poniósł porażkę.

Warszawa, 19-go grudnia. Legia — Warszawskie Tow. Łyżwiarstwa 0:0.

Poznań, 19 grudnia. T. K. S. (Toruń) — Klub Łyżwiarstwa (Poznań) 0:0. Po godzinnej przerwie T. K. S. rozegrał mecz z tutejszym Klubem Łyżwiarstwa, który stawiał lepszy opór, jak A. Z. S.

Lwów, 19-go grudnia. A. Z. S. (Warszawa) — Pogoń 5:0. 3 bramki zdobył Tapalski. Sędzia por. Theuer.

A. Z. S. (Warszawa) — Lwowskie Tow. Łyżwiarstwa 3:0. Wszystkie bramki strzelił Adamowski. Sędzia p. Szyba.

Wiedeń, 17 i 18 grudnia. Trompauer S. V. — Wiener A. V. 0:1, Trompauer S. V. — Pötteindorf 2:0.

DRUŻYNA BOKSERSKA WARTY (POZNAŃ) ZDOBYŁA MISTRZOSTWO POLSKI

Dnia 17 b. m. odbył się w sali ogrodu zoologicznego finał o mistrzostwo drużynowe Polskiego Związku Bokserskiego. Do finału stanęły drużyny Polniskiego Klubu Sportowego z Katowic i Warty z Poznania.

W ogólnym zestawieniu zwyciężyła Warta w stosunku 10:6, odnosząc tem samem zwycięstwo drużynowe Polskiego Związku Bokserskiego i zdobywając puchar wędrowny, ufundowany przez tenże Związek, który z ramienia P. Z. B. wręczył zwycięskiej drużynie kpt. Baran, podkreślając w krótkim przemówieniu wybitną działalność Warty nad rozszerzeniem sportu bokserskiego. Zwycięstwo Warty jest tem godniejsze podkreślenia, ponieważ na zawodach, które się odbyły przed kilku dniami w Katowicach, bokserzy poznańscy ponieśli same porażki i nie wróżyło im w mistrzostwach jakiegokolwiek powodzenia.

—o—

Kronika sportowa.

WALNE ZGROMADZENIE TOWARZYSTWA SPORT. „WISŁA” W KRAKOWIE.

W dniu 18 b. m. odbyło się doroczne walne zebranie „Wisły” najstarszego Towarzystwa sportowego w Krakowie. Sprawozdanie ustępującego zarządu wykazało niemożliwość dotychczas w kronikach polskich towarzystw sportowych pićny rozwój, który przejawiał się w obfitości planach pracy. Należą do nich: zdobycie mistrzostwa Polski w piłce nożnej

przez I drużynę, której wyrażono też gorące pożyczenia, dalej uzyskanie pięknych wyników przez sekcję lekkoatletyczną kobiet, która liczy się do najlepiej postawionych w Krakowie, dalej zdobycie mistrzostwa w ciżniej atletyce (waga średnia) przez Jaworskiego, założenie sekcji narciarskiej, rozmo-rządzącej szeregiem takich jednostek, jak Kiełski, Rozmus, por. Wórcicki, Malarz, Wiła itd., utworzenie sekcji hokejowo-łyżwiarstwa.

Również i w akcji, podejmowanej przez ośrodek wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego w Wia Wisła bardzo żywy udział, to też na obozach wychowania fizycznego i p. w. lwia część uczestników, a członków klubów sportowych stanowili zawodnicy Wisły. W programie nowego zarządu Wisły przewidziane jest założenie sekcji tenisowej, pływackiej, szermierczej i kolarskiej. Jeszcze kilka miesięcy pracy a Wisła będzie się zaliczać do najwzrostochronniejszych klubów w Polsce.

Sprawozdanie skarbnika wykazało także znaczny postęp w rozwoju Wisły, przeszło dwa razy tyle widzów odwiedziło boisko Wisły w roku bieżącym, aniżeli w roku zeszłym. To też wnioski o udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi i skarbnikowi spotkały się z jednomyślnym przyjęciem. Nowo wybrany zarząd przedstawia się następująco: prezes dyr. Bieżeński, wiceprezesi p. Kruk-Szuster, dyr. A. Osip. Ad. Obruhański, członkowie: kpt. Menhard, dr. Zaufal, M. Potocki, kpt. Reganowicz, adw. dr. Kulpa, Kiliński, Dyduch, Białon, Wyrobisz i Raba. — W skład Rady seniorów wybrano dyr. inż. Lewalskiego, prezesa dyr. kol. Barwicza, prezesa dyr. skarb. Gregera. W uznaniu zaś zasług położonych około rozwoju Towarzystwa mianowano członkiem honorowym p. Aleksandra Dembińskiego.

ZAWODY ŁYŻWIARSTWA W POZNANIU.

Na otwarcie sezonu łyżwiarstwa w Poznaniu odbyły się zawody w jeździe figurowej i biegu na 500 i 1000 m. W biegu na 500 m. zwyciężył p. Grodziewicz (Klub Łyżwiarstwa Poznań). W biegu zaś na 1000 m. zwyciężył p. Laskowski (Klub Łyżwiarstwa Poznań). W jeździe figurowej pojedynek p. Sawicki, w jeździe nieszanowanej p. Małuszczyńska z p. Laskowskim.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE KLU. BU SPORTOWEGO „CRACOVIA” odbędzie się 20 bm. (wtorek) o 7-miej wieczorem w sali Tow. lekarskiego przy ul. Radziwiłłowskiej 4. Porządek dzienny temsam, jaki podano w komunikatach klubu z 29 listopada 1927 r.

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE KRAKOWSKIEGO OKRĘG. ZWIĄZKU LEKKO ATLETYCZNEGO odbędzie się w niedzielę dnia 15 stycznia 1928 r. Adres lokalu obrad będzie podany wraz z porządkiem dziennym w przepisowym terminie. Wnioski należy zgłaszać na ręce sekretarza p. Kleinberga, Kraków, pl. Groble 6. w nieprzekraczalnym terminie do dn. 25 b. m.

GWIEZDZIA GIEKATLETYCZNE WALKI FRANCUSKIEJ W KRAKOWIE odbywają się w sezonie zimowym w poniedziałki, środy i piątki od godz. 19—21 w szkole przy ul. Wąskiej 1. parter. Urządzone są one staraniem Ośrodka Wych. Fiz. dla wszystkich zapasników krakowskich z sekcji R. K. S. Legia, Z. K. S. Hakoah i T. S. Wisła. Intensywny trening ma na celu wyeliminowanie mistrzów na Olimpiadę.

ERWIN STIEBE, mistrz Polski wszystkich wag w boksie nie będzie prawdopodobnie w tym roku występował. Powodem ciężkie zapalenie płuc.

Odpowiedzialny redaktor:

MICHAŁ KONOPINSKI.

Wydawca:

Spółka Wydawnicza „REFORMA”

Spółka z ogr. odp.

Przewodnik handlowo-informacyjny po Krakowie

Najkorzystniejsze źródła zakupów

Herbata Herbata z Raczką Juliusz Gross Sp. z o.o. Kraków Rynek pl. 34	Chrycja Helena LOFFELHOIZ Kraków, ul. Grodzka 26. poleca 1078 SUKNIE, KOSTJUMY I PŁASZCZE po cenach bardzo przystępnych.	Przybory płciennie R. ALEXANDROWICZ Besztowa 11. Tel. 391 i 4034 biurowy przybory biurowych.	Bezpieczeństwo Towarzystwo ubezpieczeń na życie „FENIKS” ul. św. Gertrudy 8, tel. 273
A. HAWELKA Kraków, Rynek pl. 34 „Pałac Spiski” HERBATA RANGALLA CEYLON TEA w jednym gatunku, naj lepszym! W paczkach 1/2, 1/4 kg. — Dla od sprzedawców rabat!	Srebro SREBRO — PLATERY ARTYKULY kościelne SUKIENNICIE I A KOBYLINSKI, J. KOBYLINSKI I K. JARRA DAWNIEJ: M. JARRA	Fortepiany FORTEPIANY PIANINA WŁ. GOLONKI Kraków — Pałac Spiski	Gubiernie P. MAURIZIO Rynek pl. 38 Aparyty przybory fotografic. Szewska 2. Tel. 1428

Ogłasza się
w Przewodniku Nowej Reformy

Wymienione firmy polecamy naszym Czytelnikom.